3995

LAIKAS

Nr. 87

AÑO VI

EL TIEMPO — SEMANARIO LITUANO — 7 DE ABRIL — BALANDŽIO 7 D. 1953

Taika ar tik propaganda?

EUROPOS MINISTERIAI SKUBA I WASHINGTONA

Pasikeitus JAV-biu valdžiai ir respublikonams su gen. Eisenhoweriu paémus valstybės vairą, ne vieno Europos kraśto valdžia susirūpino, kaip vystysis Amerikos santykiai su Europa ir su kokia pagalba ji ateis. Délto pirmiausiai pas Eisenhoweri nuvyko pats Churchillis, kuriam, atrodo, néra pavykę pilnai pravesti savo planu. Véliau i Washingtoną nuvyko Anglijos užs. reik. ministeris A. Edenas, o dabar Prancúzijos min. pirm. R. Mayer ir užs. reik. min. Bidault. Kiekvienas iś ju nusivežé savo planus, norédamas kuo mažiausiai duoti ir kuo daugiausiai laiméti. Taćiau iś vieśu pareiśkimu, kuriuos po pasikalbéjimu padaré tiek amerikiećiai, tiek ir Europos ministeriai, galima spéti, kad ne viskas pavyko taip, kaip norėjo senuju kraśtu valdžios atstovai. Amerikiećiai duos pagalbos, bet reikalauja, kod ir śie prisidétu prie bendro gynimosi poruośimo ir bendros kovos. Anglija turés daugiau démesio kreipti i Europos reikalus ir neprekiauti su tais kraśtais, kurie nupirktus iś Anglijos priduktus panaudoja prieś Vakarus. Prancúzai turés sutikti su Vak. Vokietijos apginklavimu, nes ji arćiausiai stovi prie rusiśku diviziju, o už tai gaus stipresnės pagalbos kovai su komunizmu Indokinijoje. Vienu žodžiu, JAV-biu naujoji valdžia laikysis nusistatymo, kad tie, kurie nori ką gauti, turi patys visomis jėgomis prisidéti prie bendru vakarećiu planu. O tie planai yra pirmoj vietoj nukreipti, kad bolševikiniu hordu puolimas nebútu netikétas ir tokiam puolimui bútu tinkamai iś anksto pasiruośta ir susijungta visuose laisvuose kraśtuose.

Paskutinėmis žiniomis ir Vak. Vokietijos min. pirm. Adenaueris ruośiasi kelionei i Washingtoną, kur taip pat mégins vokiećiams ką nors daugiau iśsideréti. Kalbama, kad véliau dar prieś savo rinkimus ten vyks ir Italijos De Gasperi. Net ir Tito, Jugoslavijos diktatorius, davé suprasti, jog jis taip pat mielai važiuotu, jei bútu ten atitinkamai priimtas. Reikia manyti, kad śios kelionės néra tik paprastas pasivažinėjimas ar pasisvećiavimas, bet jos turės didesnės reikśmės, negu mes iki śiol iś vieśu pareiśkimu žinome. Tai paaiśkės tik ateityje.

DIDELI SUNKUMAI AFRIKOJE

Anglams nesiseka su savo buvusioms kolonijoms ir turimais žmonėmis Afrikoje, kurioje du veiksniai ypatingai iśryśkėja. Egipte nesiseka susitarti net ir su naująja gen. Naguibo valdžia dėl Sueso kanalo ir Sudano. Atgimstantis nacionalizmas ten veikia net iki tokio laipsnio, jog Egiptas nesvarsto savo silpnumo ir pavojaus sau paćiam bei kitiems kraśtams iś komunizmo pusės, norėdamas laiméti viską be jokiu sąlygu. Bet atrodo, kad nei anglai, nei amerikiećiai nenorės daryti tokio pavojingo žygio,— atiduoti Suesą, neužsitikrinus garantijos savo laivams ir neužtikrinus saugumo karo atveju. Délto tos derybos gali pavojingai ilgai nusitęsti ir śiuos du kraśtus padaryti vieną kitam prieśais. Tai nebútu sveika nei egiptiećiams, nei anglams, nei visai Vakaru gynybai.

Antrasis veiksnys — tai tas pats nacionalizmas Kenyoj, kurioje veikia kartu nematoma raudonoji ranka. Paties Anglijos koloniju ministerio pareiśkimu Kenyoj néra tik policijos susikirtimas su keletu sukiléliu, bet tai yra tikras karas su organizuota ir gana stipriai ginkluota Mau Mau teroristine grupe. Nors tos grupės žmoniu néra labai daug, bet jie iślavinti partizaniniam karui ir pajėgia sudaryti anglu kariuomenei ir ten gimusiems baltiesiems, — kuriu tarp kitko yra žymiai daugiau negu juoduju, — nuolatini pavoju ir sukelti nuolatinę baimę. Be to, galima manyti, kad greitu laiku vél iś naujo prasidės riauśės ir prancúzu kolonijose Moroke ir Tunise. Tai vis tu paćiu slaptuju jėgu kurstomi ir remiami vietiniai gyventojai, kurie turi nutraukti vakarećiu démesi nuo komunizmo žygiu kitose vietose.

VAK. VOKIETIJOS LAIMĖJIMAS

Nežiūrint didelio socialistu ir komunistu atstovu pasipriećinimo, Adenaueriui pavyko pravesti parlamente Europos Bendruomenės sutarties ratifikavimą. Tuo laimėjimu yra patvirtintas Vokietijos iėjimas i NATO — Atlanto Tautu Santarvę, kuri bendromis jėgomis stengiasi aiśkiai atsistoti prieś komunistini pavoju. Teisybė, ratifikavimas pasilieka sau kai kuriu rezervu, bútent, kad vokiećiai isipareigoja tik tiek, kiek aiśkiose ir tiesioginėse sutartyse pasiraśo, ir atsisako nuo to, ką kiti be vokiećiu žinios padarys. Manoma, kad prancúzai turi slaptu susitarimu su Anglija ir JAV-bėmis, délto śis aiśkus pabrėžimas kaip tik yra prieś kitu slaptus susitarimus, kurie tegali ipareigoti tiktai paćius susitarusiuosius, o ne vokiećius. Bet śiaip ar taip śis Adenauerio laimėjimas yra ne tik vokiećiu tautos laimėjimas, bet ir bendrosios Europos gynybos sustiprinimas.

STAIGUS MASKVOS ŠUOLIS

Laisvąji pasauli labai nustebino naujuju Kremliaus valdovu Korėjos derybu ir karo užbaigimo pasiúlymas. Londonas žinią priémė su džiaugsmu, manydamas, kad tai ju laimėjimas, Paryžius parodė daugiau abejojimo, nors taip pat džiugiai žinią komentavo. Taćiau Washingtone toks pasiúlymas nepadaré nei didesnio džiaugsmo, nei didelio nusistebėjimo. Baltuju Rúmu valdovai jau iprato žiūréti i visokius Maskvos pasiúlymus, kaip i propagandinę priemonę, kurios tikslas grąžinti i bolševiku rankas prarastąją iniciatyvą. Visdėlto ir amerikiećiai sutiko derėtis dėl Korėjos karo paliaubu, pabrėždami, jog jie pasilieka prie ankstyvesnio nusistatymo belaisviu, kurie nenori repatrijuoti, ir sužeistuju atžvilgiu. Taćiau atrodo, kad komunistinės vadovybės — Maskvos, Š. Korėjos ir Kinijos — sutiks su tokiomis amerikiećiu sąlygomis, bet mégins iśsideréti śiu pastaruju priémimą i Jungtiniu Tautu Organizaciją, kaip ryśkėja iś Molotovo pareiśkimo. Ar tai nebus kliútis tolimesnėms derýboms, kol kas sunku pasakyti, bet derėtis tikrai jau greitu laiku pradės.

Taćiau dar niekas tikrai netiki, kad bolševikai nuośirdžiai taikos norėtu. Spėliojama, kad Malenkovas nori iśmušti propagandini ginklą iś vakarećiu ranku, prieś pasauli parodydamas, jog Maskva tikrai kovoja už taiką, tik Vakarai jos nenori, arba Stalino ipėdinis sutinka dideliu sunkumu viduje ir nori visas jėgas sutelkti vidaus tvarkai. Ypač toki spėliojimą patvirtina juokinga nusikaltėliu amnestija, pagal kurią galės búti paleisti iś kalėjimu nuteisti ne daugiau, kaip 3 metams, o tai reiśkia, kad ja pasinaudos tik dalis kriminaliniu nusikaltėliu ir už prasižengimus darbo našumui papuolę i kalėjimą smulkús darbininkai. Taigi śie abu propagandiniai triukai neduoda didesniu vilćiu pastovesnei taikai, ir vakarećiai nesustabdo savo ginklavimosi programos, kad dar kartą nebútu apgauti.

P. S.

Jungt. Tautu atstovė moko Paragvajaus moteris vaiku auklėjimo

IŠLAIKYTI LIETUVIŠKA SIELA

VLIKO PIRMININKO M. KRUPA VIČIAUS KALBA LIETUVAI

Vyriausiasis Lietuvos Iślaisvinimo Komitetas sveikina Jus visus, Broliai ir Sesės, anoj geležinės uždangos puséj sulaukusius Vasario Šešioliktosios.

1831 m. tremtiniai skyré tris tremties rūśis: viena — azijatiśkos Rusijos kasyklose, antroji — laisvajame pasauly — Vakaruose ir trećioji — patriotai lietuviai, pasilikę caro okupuotoj savo tėvu žemeléj. Mums śios trećiosios tremties néra. Visa Lietuva yra paversta tokiu kalėjimu, koki tik sužvėrėjęs bolševikas galėjo pramanyti ir kurio raktus saugoja pats Stalinas.

Vasario Šešioliktosios śventė Nepriklausomybės laikais buvo džiaugsmo ir triunfo śventė, Lietuvos laisvės krikšto atnaujinimo śventė. Dabar anu laimingu laiku Vasario Šešioliktoji mums yra tik ta praeitis, iś kurios turime stiprybę semti. Músu laiku svarbiausias uždavinys — iśrikiuotomis geležinėmis laisvuju lietuviu gretomis iśvaryti iś Lietuvos žiauruji kalėjimo virśininką Staliną su jo raudonaisiais oprićnikais ir sugriauti ju pastatytas lietuviams kalėjimo sienas. Dabartiné Vasario Šešioliktoji yra galinga priemoné padėti mums tą uždavini atlikti. Ji turi suteikti mums stipriu akstinu veikti ir aukotis kovai už tėvynės laisvę. Ji turi būti gyvuju tautiniu jėgu gaivinimo ir stiprinimo śaltinis ir atnaujinimo bei grūdinimo tautos ryžto iśteséti toj kovoj ligi laimėjimo.

Šiandien dar kovojama už tėvynės laisvę politinėmis ir diplomatinėmis priemonėmis. Tie ginklai Jums, pasilikusiems tėvu žemeléj, neprieinami. Tad tą kovą kovoja Vyriausias Lietuvos Iślaisvinimo Komitetas bei tremtiniu ir iśeiviu visuomené. Mes ją kovosime, kaip kovoję, visomis savo galiomis ir sugebėjimais. Gyvename visą laiką vadinamojo śaltojo karo metą, nors kraujas upeliais liejamas ir žmonės naikinami túkstanćiu túkstanćiais. Taćiau śiame kare dar ginklui vietos néra. Júsu gyvenamose sąlygose imtis ginklo kovos su kraujuotu Lietuvos kalėjimo virśininku Stalinu — būtu tik netikslus ir žalingas didinimas auku, kuriu ir taip pernelyg daug yra paimta iś músu tautos.

Jums, pasilikusiems Lietuvoj, śiuo metu vyriausias uždavinys — iślaikyti gryną lietuviśką sielą. Kovoj už ją visomis jėgomis gintis nuo visa to, kas yra rusiśka ir aziatiśka. Lietuviu tauta bus gyva tol, kol lietuviai savo tautinę sielą iślaikys tautiśkai śvarią ir neužkréstą bet kuriomis svetimybėmis. Antra — apsisaugoti nuo fiziśko tautos iśnaikinimo.

Sekant visa, kas darėsi pastaraisiais metais pasaulyje, atrodė ne vienam, kad žmonija ritasi i blogio ir piktybės bedugnę ir žus savo patrakimo siautulyje. Bet reik tikėti, kad Apvaizda laiku ją parems ir iś pražūties iśves. Dar gana debesuotam danguje pradeda rodytis vis daugiau ir daugiau śviesesniu prośvaisćiu. Su dideliu pasitenkinimu reikia pažyméti, kad naujai iśrinktas Jungtiniu Valstybiu prezidentas generolas Eisenhoweris músu kankintojo bolševiko atžvilgiu užémė visai aiśkią ir nedviprasmiśką poziciją visu savo kilnumu ir atvirumu, stodamas pavergtuju tautu puséj ir pasisakydamas už iślaisvinimą iś bolševiku vergijos. Jo tuos kilnaśirdžius riteriśkus žygius lydi ir lydės músu malda ir nuośirdi padėka.

Šaltąji karą su Maskva veda visi Vakarai. Tai yra mums naudingas reiśkinys, nes toj kovoj ir mes esame pasauliui reikalingi, ir tuo būdu músu iślaisvinimo byla yra ne tik mums reikśminga ir svarbi, bet ir tam pasauliui, kuris kovoja su Maskva. Mums tenka tik savo laisvinimo bylą istatyti i tinkamiausią Vakaru reikalu eilę ir Vakarams irodyti, kad esam vertingas ir naudingas toje kovoje bendradarbis. Tai mums ypatingai svarbu, nes žmogus, kuris stovi vienas, yra moralinis impotentas ir menkavertis padaras. Tokia būtu ir tauta, jei pasiliktu stovėti atskirai nuo kitu viena.

Mes niekad nesutiksime su svetimais sprendimais, nesuderintais su amžinais lietuviu tautos laisvės idealais. Lietuvos Nepriklausomybei esame visi pasirengę aukoti kančios, kraujo ir gyvybės auką. Lietuvos karys stos ginkluotas kautis tik ton pusėn, kur bus garantuota Lietuvai laisvė ir nepriklausomybė, ir tik dėl jos klos savo gyvybę. Mes śventai Jums, Broliai ir Sesės, pažadam neapleisti kovos už Lietuvos laisvę lauko ligi galutinio laimėjimo.

Mus, tremtinius, laimėjimo viltis stipriai sujungė vienon śeimon ir neša śviesia vaga ten, i kur traukia músu śirdys ir kur laukia músu grižimo tiek pasiilgusiu, mylinćiu lietuviśku śirdžiu. Dievas duotu, kad ji greićiau nuneštu mus pas brolius -seseles i laisvąją tėvu śalelę.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

IŠTRĖMIMU LIUDININKAI

Jauna vokietaitė iś Karaliaućiaus, kurios tėvus 1945 m. rusai iśvežė Sovietu Sąjungon, likusi viena kuri laiką dirbo kolchoze prie Karaliaućiaus, taćiau bado priversta pabėgo Lietuvon. Čia ji iśbuvo iki 1951 m., kol buvo grąžinta Vokietijon.

Ji pasakoja, kaip 1948 m. buvusi iśtremta vieno stambaus ūkininko śeima, kurioje ji dvejus metus dirbo. Ūkininkai turėję du vaikus— 9 metu sūnu ir 3 mėn. dukrele. Numanydami, kad jie vis tiek bus iśtremti, jau iś anksto tam ruośėsi. Bijodami, kad mažoji dukrelė žiemos metu nepakels ilgos ir baisios tremiamuju kelionės i Sibirą, jie paslėpė ją pas gimines Vieną dieną staiga atsirado ju ūkyje būrys enkavedistu, ju tarpe buvę ir mongolu. Jos śeimininkams buvę duota 3 valandos laiko pasiruośti kelionei, gi tuo tarpu ginkluoti enkavedistai apsupę namą saugojo. Ji padėjusi śeimininkams susipakuoti daiktus ir rusai ją taip pat tardę. Jie buvę labai nemandagūs, nuolat keikėsi ir kartojo žodi „buožė", bet ūkininku śeima laikėsi ramiai — neverké ir nerodė savo susijaudinimo. Jie buvo iśvežti, kartu ir ju sūnelis. Visi ju geresnieji daiktai po to buvo konfiskuoti, gyvuliai priskirti sovchozui, kur jai tekę padėti juos nuvaryti.

Kita, taip pat iś Lietuvos sugrižusi vokieté, pasakoja, kad didžiausi trėmimai buvę 1948 m. ir 1949 m. Pirmiausia vežę vokiećiu kariuomenėje tarnavusius, taip pat ir ju śeimos narius, véliau tuos, kurie buvo sugrižę iś Vokietijos ir tuos, kurie turėjo daugiau kaip 20 ha žemės. Śie trėmimai vyko Velyku metu.

Tame kaime, kur ji gyvenusi, iśvežtuju ūkiai likę tušti, nes lietuviai juose vengė apsigyventi, o rusai bijojo. Visus namu apyvokos daiktus ir gyvulius su sunkvežimiais atvykę rusai iśsivežė. Likućius pasiémė vokiećiu pabėgėliai ir kaimynai. Kai kurie rūpestingesnieji kaimynai uždarinėjo langine ir duris, norėdami apsaugoti namus nuo tolesnio ju ardymo.

Kai kada rusai su stribais, jieškodami nakti partizanu, isibraudavo i tokius paliktus namus ir prisigėrę, imdavo viską griauti ir naikinti. Vokiećiu pabėgėliai irgi vengdavo śitu tušćiu namu, nes juose milicija lengvai galėjo juos užklupti. Taćiau vienuose tokiuose namuose vokiećiai buvo apsigyvenę, nors viduje viskas buvo sujaukta („durchgewuhlt"). Jie daug dirbo, kol viską sutvarké, o po keliu ménesiu juos „užklupo" milicija ir isaké per 24 valandas iśsikraustyti.

1948 m., apie Naujuosius Metus, ji mažiusi, kaip Subaćiaus stotyje tremtiniai buvo kraunami i traukini. Kai kurie ju buvo atsivarę karvę ir norėjo pasiimti kartu, bet milicija atémė. Visi buvo surinkti prie valsćiaus namu ir iś ćia juos su sargybiniu apsauga nuvaré i traukini, prie kurio pagaliniams prieiti buvo uždrausta. Ji tik iś tolo žiūrėjusi. Taip pat iś tolo žiūrėjo susirinkusieji tremiamuju giminės ir artimieji. Vienam iś ju pavykę per sargybini paduoti pakietuką, kuri tas pats sargybinis atidaręs. Jame buvę rūkalu ir jis kiekvieną papirosą perlaužęs pusiau, žiūrėdamas, ar néra kas viduje. Atsisveikinti su artimaisiais nebuvo leista, visi tik iś tolo žiūrėjo ir verké. Paskui vagonus uždaré ir užplombavo, o minią iśvaiké.

Viename miestelyje vaistinėje dirbusi gailestingoji sesuo, kuri buvo suimta, nes davusi partizanams vaistu. Vilniuje ji buvusi teisiama. I teismą buvo nuvykusi jos motina ir véliau pasakojo, kad jos teisiamoji dukté teisme pasakiusi, jog ji jau daug rusams esanti pakenkusi, bet apgailestaujajnti, kad dar per mažai. Ji buvo nuteista 25 metams.

(VLBKV Inform.)

* **Komunistiné Lenkijos valdžia** iśleido patvarkymą, kad visi kunigu paskyrimai turi gauti valdžios organu patvirtinimą. Visi skiriamieji turi būti lenkai ir duoti priesaiką valstybei. Valdžios organu sutikimo reikalingi taip pat ir kunigu atleidimai bei perkėlimai. Vyskupus, ju padėjėjus ir vyskupu pareigas einančius dvasininkus tvirtina naujojo parlamento prezidiumas, o parapiju klebonus — kažkokios provinciju tarybos. Spėjama, kad śiuo naujuoju dekretu norima daugeli vyskupu ir kunigu atstatyti, o ju vieton paskirti savo „kunigus" bei „vyskupus". Taigi ir Lenkijoje einama prie tautinės, nuo Vatikano nepriklausomos, bažnyćios steigimo.

* **Laisvosios Europos radio** direkcija paprašė iś Dr. S. A Baćkio žiniu apie lietuviu gyvenimą, drauge pareikśdama pageidavimą, kad tos žinios būtu teikiamos kiek galint dažniau. Tos informacijos turi apimti ir žinias iś Lietuvos gyvenimo.

LA RESISTENCIA LITUANA

Por C. VERAX

Los Soviets dicen orgullosamente que en los Países Bálticos por ellos ocupados ya se ha realizado "la reforma socialista de la tierra" — el sistema de los koljoses. Lo que no se publica oficialmente y lo que no sólo se oculta para la propaganda destinada al exterior, sino que se calla en la prensa comunista interna, es de cómo fué realizada esta operación y qué resultados da ahora en realidad.

En libro escrito por un pescador lituano fugiado: "Los cuadrados lejanos", ya mencionado por nosotros, encontramos datos fidedignos sobre ello. El autor del libro —José Grismauskas—, en el período de la segunda invasión bolchevique (año 1944) vivía con su tío, poseedor de apenas dos héctáreas de tierra y una familia de 8 miembros. "En verdad el nuevo gobierno no encontraba nada de que desposeernos. Si hubiera igualado a todos, entonces hubiera debido agregarnos. Hablando sobre tales personas, los agitadores comunistas les prometían el paraíso".

Pero, la ilusión del campesino pobre duró muy poco. El, al igual que otros dueños de varias o bastantas hectáreas de tierra, no tardó en ser llamado a la comisaría divisional de policia y preguntando ultimamente: "¿te inscribes en el koljose o no?..."

Ellos respondieron negativamente, y, por dos agentes de seguridad, en las cámaras de tortura de allí mismo fueron azotados, y una y otra vez durante varios días interrogados y agitados para inscribirse "voluntariamente". El tio del autor, sin embargo no se inscribió en el koljose y fué puesto en libertad, pero recibió la notificación de cuanto debía pagar, como impuesto fiscal por su "estancia" (2 hectáreas). Los impuestos fiscales y el seguro por los edificios alcanzaba a 1.500 rublos y una suma igual en carne, leche y productos cereales. En realidad eso significaba más que el valor total de esas dos hectáreas, y el agricultor de ningún modo podía abonar ese impuesto al gobierno. Y los que no podían pagarlo en seguida eran declarados saboteadores y contrarevoliucionarios siendo deportados a la Siberia.

De tal manera, para los pequeños agricultores había esta única elección: la esclavitud en Siberia, o sino la esclavitud en la patria, en los koljoses controlados por el gobierno. Los campesinos poseedores de más de 20 Has. de tierra, ya por esa sola causa eran declarados "kulaks" y, como tales, deportados a los campamentos de trabajo forzado. Sus propiedades frecuentemente eran denominados sovjoses y se hacían habitar por colonistas rusos y asiáticos. Muchos solares quedaron muertos, y muchos campos de fértiles labrantíos quedaron abandonados.

De tal modo, el nivel económico de los campesinos lituanos que estaban viviendo más o menos holgadamente, fué drásticamente igualado con el ras de los koljosistas de la URSS. Para los lituanos, amantes de una agricultura individual y cultivada, ello redundó en una terrible tragedia. El autor escribe: "Todos rehusaban el koljose. La gente los temía como al fuego. Especialmente repugnaban los cuadros, cuando el país comenzó a ser atacado por koljosistas hambrientos procedentes de las "republicas hermanas" de la URSS. Con una sola ojeada, ya pedías darte cuenta de tu futuro aspecto... Aunque el koljosista ruso tiene la menor libertad para trasladarse, pero a fines de la guerra ellos inundaron en tales oleadas que, por lo visto, resultaban difíciles de controlar. Ellos llegaban hasta sobre los techos de los trenes de carga. Ellos mendigaban y saqueaban a los habitantes de Lituania. Su viviente miseria era la mejor propaganda contra los koljoses, por lo cual tan dificilmente se implantaba el sistema koljose en Lituania."

Aunque realizando drásticamente, el koljosamiento de Lituania duró hasta 5 años. Este proceso de buena parte fué interrumpido a los campesinos a la resistencia. Recién en 1949 la deportación de los agricultores que se oponían en masa, a la Siberia y otros lugares penales de la URSS —en ese único año fueron deportados más de 120.000 habitantes de Lituania— apresuró el koljosamiento del país.

Teniendo en cuenta las deportaciones en masa que se realizaban antes y más tarde, el gobierno de la URSS ya deportó en su país natal un extraordinario número de campesinos lituanos. Esa fué la más terrible opresión física y terroréstica.

Pero un destino nada mejor le tocó también a aquellos que quedaban en los koljoses de la patria. Presionados por la policía política y toda clase de brigadieres del trabajo, los agricultores ineludiblemente son convertidos en esclavos apáticos y en robots con todos los resultados psicológicos y económicos de ello inherente.

Jis dirba músu darbą

Dabartinėje músu nelygioje kovoje už laisvę ir savo tautinę kultúrą bei jos platinimą tarp svetimuju, už Lietuvos vardo kélimą laisvajame pasaulyje mes telkiame ne tik savąsias jégas, bet jieškome draugu taip pat ir svetimuju eilése. Mes dżiaugiamés, kai vienoj ar kitoj tautoj randame tokiu żmoniu, kurie domisi músu reikalais, sielojasi músu vargu, politikos ar lietuviškos kultúros srityje atlieka músu darbus, kuriu kartais mes nepajégiame. Dżiaugiamés ir didżiuojamés, kad tokiu draugu randame visose tautose. O šiuo laiku mums tai turi ypatingos reikšmės, nes músu vardas ir músu darbai tarnauja bendram frontui — músu išsilakymui. Juo labiau keliamas geras músu tautos vardas, juo daugiau sprendżiasi ir músu ateities likimas mums palankia kryptimi.

Vienas iš tokiu nuoširdżiu Lietuvos ir lietuviu draugu kultúrinėje srityje yra prancúzu kilmės argentinietis LYSANDRO Z. D. GALTIER, kuris prancúzu valdżios pakviestas kovo 28 d. „Giulio Cesare" laivu išvyko Prancúzijon užmegzti glaudesnius argentiniečiu-prancúzu kultúrinius santykius. Ta proga verta bent trumpai ir mums susipażinti su šiuo żymiuoju músu gyvenamo krašto vyru, kuris yra taip pat ir „Laiko" nuoširdus bendradarbis bei savo kelionėje jo atstovas.

L. Galtier néra eilinis Argentinos pilietis, isimaišęs pilkoje masėje. Tai żinomas dailininkas, rašytojas, vertingu knygu vertėjas iš ispanu i prancúzu ir iš prancúzu i ispanu kalbą, músu rašytojo O. Milašiaus raštu vienintelis igaliotas vertėjas, vienas iš „Milašiaus Draugu Sąjungos" (Association des amis de Milosz) Paryžiuje kúrėjas, aukštas ministerijos pareigúnas. Jis yra baigęs Meno Akademiją ir Filosofijos bei Literatúros fakultetą. Savo dekoratyviniais dailės kúriniais jis yra laimėjęs 1923, 1924 ir 1925 m. parodose Garbės Diplomą, bronzos ir sidabro medalius. Vėliau dalyvaudamas meno parodose su żymiausiais Argentinos dailininkais, laimėjęs sidabro ir aukso medalius. Meno srityje jis yra parašęs daug išsamiu straipsniu, spausdintu to laiko żymiausiuose Argentinos ir taip pat kituose Lotynu Amerikos bei Paryžiaus meno ir literatúros żurnaluose.

Pastaraisiais laikais L. Galtier daugiau atsidėjo tik literatúriniam darbui ir żymiu veikalu vertimui i ispanu kalbą. Be daugelio kitu autoriu, jis yra išvertęs O. Milašiaus „Żydu tautos kilmę", „Poemas", „Giesmes, Psalmes ir Maldas", šešiu paveikslu dramą „Miguel de Mañara", „Lietuviu tautos kilmę" ir kt. 1950 m. išleido didelę savo poezijos knygą „LUZ DE PAMPA", kuri susilauké nemažo ivertinimo tiek Argentinoje, tiek ir bendrai ispaniškai skaitančioje visuomenėje. Tai knyga, kurią kritika ivertino, kaip pirmą ir vienintelę taip dvasingai ir gilia intuicija davusią estetinę lygumu apybraižą.

Lysandro Z. D. Galtier su lietuviais surišo ir ju draugu padaré prancúziškai rašiusio, buvusio pirmojo Lietuvos atstovo Paryžiuje, O. Milašiaus veikalai ir pats Milašius. Perši rašytoją, kuriuo literatúrinio pasaulio susidomėjimas pastaruoju metu vis labiau auga, jis pamilo lietuviu tautą, ju senovę, ju kultúrą.

Lysandro Z. D. Galtier

Kiekvienas lietuvis jam yra mielas, nes savyje nešioja visą Lietuvos garbingą praeiti ir jos kultúrą. Su lietuviais jis mielai bendrauja, dalyvauja ju šventėse, dżiaugiasi ju laimėjimais, reikalui esant juos užtaria ir ju vardą gina. Jis visur pabrėžia, kad Milašius yra garbingosios Lietuvos ainis, jos súnus. Vażiuodamas i Prancúziją, L. Galtier prisiėmė atstovauti „Laiką" ir pasižadėjo visur priminti lietuviu reikalus. Paryžiuje búdamas, jis aplankys ten esanti músu atstovą Dr. S. Bački ir lietuviu koloniją. Nuvykęs i Romą, jis taip pat aplankys lietuvius, kur ras savo gerai pažistamą stud. Vytautą Palubinską, iš Argentinos nuvykusi studijoms. Tikimės, kad jis savo atstovaujamam „Laikui" parašys ispúdżiu iš kelionės ir savo darbu kultúros lopšyje Europoje. Be „Laiko", jis dar atstovauja šiuos Buenos Aires meno ir literatúros żurnalus: „Ars", "El Continente" ir "Estilo".

Savo tautos draugui ir laikraščio bendradarbiui linkime laimingos kelionės ir sėkmės savo kultúriniuose bei literatúriniuose darbuose Europoje ir laimingai grįžti i savo mielą Argentiną.

ASMENS DOKUMENTU GAVIMAS

Argentinos policija paskelbė šiek tiek pakeistas tapatybės dokumentu gavimo taisykles. Jos pradeda veikti nuo balandžio 6 d. Pagal naujas taisykles, norint gauti elgesio pažyméjimą (buena conducta), reikia įteikti prašymą atitinkamoje policijos nuovadoje (komisarijoje) su 1 ar 2 pesu žyminiu ženklu, norint gauti asmens pažyméjimą (cedula) — su 3 pesu žyminiu ženklu ir pristatyti policijos departamentui Moreno y Cevallos, jei prašoma pirmą kartą, Chacabuco 463 — antrą kartą. Gauti elgesio pažyméjimą Argentinos pilietiams (gimusiems ar naturalizuotiems) reikia pristatyti asmens pažyméjimą (cedulą), išduotą Bs. Aires policijos; vidaus pasą (Libreta de enrolamiento o cívica) vyresniems kaip 18 metu; moterystės pažyméjimą arba knygelę, jei yra vedęs. Užsienietiams reikia pristatyti tik pirmąji ir trečiąji dokumentus.

Norint gauti asmens pažyméjimą (cedula), pilietiams reikalinga pristatyti vidaus pasą (libreta de enrolamiento o cívica) ir moterystės pažyméjimą, jei yra vedęs, arba antrosios pusės mirties ar išsiskyrimo pažyméjimą, jei yra našlys ar teismo išskirtas. Užsienietiai turi pridėti savo pasą arba gimimo, krikšto, tautybės pažyméjimą ar tapatybės irodymą.

Norintieji gauti Argentinos pilietybę, turi pristatyti c. Cevallos 362, 3 aukšt. nuo 7 iki 9 val. ir atsinešti savo ir dvieju liudininku asmens pažyméjimus, kurie tuojau yra sugražinami. Be to, teismui (Juzgado Nacional de la Capital en lo Civil y Comercial Especial) reikalinga pristatyti Argentinos konsulo, esančio kilimo krašte, legalizuotą gimimo pažyméjimą ir imigracijos, gyvenvietės bei darbo pažyméjimus. Dėl smulkesniu nurodymu reikia kreiptis i policiją arba teismą.

ANGLIJOS MOKSLININKAS APIE LIETUVIU KALBA

Anglijos Liverpoolio universiteto profesorius Simeon Potter, żymus kalbu mokslininkas, rašo knygoje „Músu Kalba" ir apie lietuviu kalbos iżymybes.

„Músu (anglu) kalba priklauso didżiajai Indo-Europiniu kalbu šeimai, todėl ji gimininga daugumai kitu kalbu, vartojamu Europoje ir Vakarinėje Azijoje — nuo Indijos iki Islandijos.

Visos šios kalbos, artimiau ar tolimiau giminingos, yra kilusios, kaip iš motinos, iš tos kalbos, kuria bastúnai (nomadai) kalbėjo pirm penkiu túkstančiu metu, gyvendami lygumose, kur dabar yra Ukraina ir pietiné Rusija. Mes gana teisingai galime laikyti savo protéviu namais plačiai prasiplėtusią Lietuvą, kuri iš tikruju sieké nuo Baltijos Júros, skersai Ukrainos, iki Dniepro upės żemutiniu vandenu.

Čia tuojau turime prisiminti, jog lietuviu kalba yra seniausia iš visu šiandien vartojamu, gyvuju Europos kalbu. Jinai tikriausiai išlaiko pirmykščias Indo-Europinės kalbos savybes. Štai kodėl palyginimus darantis filologas lygiai taip domisi šiandienine naujovine lietuviu kalba, kaip ir sanskrito ir senovės graiku kalbomis. Hindu (indusu kalba) ir naujoviné graiku kalba daug greičiau keitėsi, negu lietuviu kalba, vartojama żmoniu, kuriu namus, per daugeli šimtmečiu skyré pirmykščiai miškai ir neprieinamos pelkės nuo išorinio pasaulio. Lietuviu kalba vis dar išlaiko septynias linksniu galúnes daiktavardżiuose, keturis laikus veiksmažodżiuose, (keturis vientisinius ir keturis sudėtinius), ivairią eilę dalyviu ir labai sudėtingą galúniu sistemą.

Žymusis devynioliktojo šimtmečio filologas Augustas Šleicheris (gyvenęs 1821 — 1868 m.), Prahos Universiteto profesorius, praleisdavo vasarines savo atostogas pasikalbėjimams su Lietuvos valstiečiais, užsirašydamas dainas ir pasakas iš ju lúpu. Jis mėgino atsteigti pirmykščią Indo-Europiečiu kalbą, vartodamas sanskrito priebalsiu garsus, graiku balsiuju raidżiu garsus ir pritaikydamas lietuviu kalbos galúnes. (Jis mané, kad lietuviškos galúnės savo ivairumu viršija ir sanskritą).

Jo bandymas buvo pagirtinas, nors labai drąsus, ir susilauké kritikos. O vis délto Šleicheris éjo teisingu keliu. Jis éjo nuo żinomu kalbiniu dalyku link nežinomu, o kalbėdamasis su lietuviais, jisai pačiais jausmais pajuto lankstesnę kalbą, negu jo gimtoji vokiečiu kalba, ir igijo gilesni iżiúréjimą i ankstyvuosius Indo-Europinės kalbos pavidalus, negu didżioji dauguma Šleicherio bendralaikiu."

Taip rašo kalbu żinovas ne vien Liverpoolio, bet ir Danijos ir Čekoslovakijos universitetu profesorius Simeon Potter "Our Language" knygoje, kurią išleido Pelican Books leidykla 1950 metais. (N. Liet.)

GERIAU KALĖJIMAS, NEGU „ROJUS".

Šiu metu pradżioje JAV buvo nuteista 13 komunistu, dariusiu suokalbi ivykdyti perversmą. Nubaustuju bausmės siekia 3 metus kalėjimo. Tačiau teismas davė nuteistiesiems pasirinkti: kalėjimą Amerikoje, ar „laisvę" sovietuose. Jei jie būtu sutikę vykti i Sovietu Sąjungą, būtu vietoj kalėjimo isodyti i laivą ir išvežti iš Amerikos. Tačiau né vienas nuteistuju nesutiko vyki i Sov. Sąjungon, o apsisprendė geriau bausmę atlikti Amerikos kalėjimuose.

SESUO IŠDUODA BROLI

Buvo antrojo pasaulinio karo išvakarės. Austrijos sostinėje Vienoje, żydu gyvenamam kvartale gette su visais skurdo żydas Eisleris. Nors jis vadinosi profesorius, nors buvo knygu parašęs, bet iš savo bibliotekos nešė knygas i rinką, kad galėtu šiaip taip pramaitinti savo vaikus. O ju buvo trys: sesuo Elfriede ir broliai Hanns bei Gerhart. Hansas nieko neveiké, tik sėdėjo prie pianino ir tikėjosi tėvo pėdomis kaip muzikas nueisiąs. Gerhartą kilęs karas nusivedė 1917 m. i frontą Italijoje. Ten jis didżiavosi, kad jis šaunus karininkas, 5 ordenais apdovanotas. Bet karas éjo i galą. Elfriede tuo tarpu studijavo ekonomiką ir istoriją. Bet jos mintys labiau krypo i socialinius santykius, kurie jos tėvą ir juos gniuždė. Inteligentinga, gražì, temperamentinga, kaip tikra żydaitė, ir apsigimęs revoliucionieré Elfriede ieškojo ne tik priežasčiu, bet ir priemoniu socialinei padėčiai taisyti. Ji girdėjo apie żmogu Rusijoje, kuris pasiúlė Vokietijai karą baigti ir Lietuvos Brastoje pasirašė net sutarti. Tai buvo Leninas.

PATEKANTI ŽVAIGŽDĖ

Kai netrukus Rusijos kom. partija atsiunté savo żmones i Vieną partijos steigti, per savaitę laiko partija jau veiké, ir jos Nr. 1 buvo Ruth Fisher — taip pasivadino Elfriede. Tuojau sumegzti ryšiai su Vengrijos draugais Rakossy, Vergas, Bela Kuhn, su Bavarijos komunitsais. Ją siunčia tuojau i Berlyną. Ji puiki kalbėtoja ir gražì moteris, ir jau 1921 m. Vokietijos komunistu pirmininké.

1922 ji kom. Internacionalo kongrese Maskvoje, Leninas, Trockis ja sužavėti. Stalinas ją ir jos draugą — už kurio ji paskiau ištekėjo — Arkadij Maslovą laiké jaunojo komunizmo Europoje avangardu. Komunistai Vokietijoje stipréja, Ruth planuoja revoliuciją, parlamento rinkimuoes jie praveda jau savo atstovus. Tarp ju ir Ruth, ir parlamente išsilaiké iki 1928. Ji toliau mezga ryšius su Zinovjevu, Bucharinu, Kamenevu, Tito, Togliati, Gottwald. Daug sykiu ji kalbėjosi su Stalinu.

ŽVAIGŽDĖ NUSILEIDZIA

Stalinas nekreipė dėmesio i jos karštus nusiskundimus, kad Vokietijos komunistams diktuoti nori Maskva. Tik Ruth véliau pastebėjo, kad Vokietijoje i pirmesnes vietas Maskva iškiša jau Brandler ir paskui Thaelmann. Kai ji véliau buvo iškviesta i Maskvą, prie Trockio ir Tito ji vėl pakartojo ugningus kaltinimus Maskvai ir reikalavo, kad Vokietijos komunistus tvarkytu vokiečiai, o ne Maskva. Stalinas isaké jai skirti namu areštą. Dešimt ménesiu ji praleido purviname viešbuty sergstima. Užtaréjo nebuvo. Leninas jau buvo miręs. Tuo tarpu Vokietijoj jos abudu broliai virto taip pat komunistu vadais. Hanns komponavo revoliucines dainuškas, o Gerhartas pasiskubino paskelbti, kad sesuo esanti suruošusi suokalbi prieš Staliną.

Bet ji turėjo laimės. Dar buvo nelikviduotas Kamenevas, Zinovjevas. Šitie draugai padėjo. „Susitarėm padaryti triuką — pasakojo Ruth. — Aš gavau nueiti i politbiurą. Pasibeldżius i duris, ėmiau šaukti, kad noriu i Vokietiją. Paskiau apalpau. Kai atsigavau, šalia manęs stovėjo Bucharinas ir pilsté man šaukščiuku arbatą. — Tu gali grįžti, Ruth — pasaké jis ir tą pačią dieną išvykau." Stalinas tada buvo atostogose.

DAR PAKOVOS

Berlyne komunistai pareikalavo, kad ji iš parlamento pasitrauktu. Ji atissaké. Tuo tarpu Trockis buvo išvytas ir gelbėjosi Turkijoje. Ruth su kellais kitais komunistais prisidėjo prie Trockio, bet rinkimuose pralaiméjo. Pralaiméjusi pasisuko veikti prieš Staliną. Ryšius su viso pasaulio komunistais tebeturėjo plačius. Ji tyré slaptus ryšius tarp GPU ir Gestapo ir raportus siunté ivairioms vyriausybėms. Tos stebėjosi, bet turėjo pripažinti, kad tie raportai labai konkretús ir svarbiausia — teisingi.

1933 Hitleriui atėjus i valdżią, Ruth su Maslovu turėjo bėgti i Prahą, paskui i Paryžiu ir isitikinusi, kad visos komunistinės organizacijos veikia Maskvos nurodymais, sukúré antikomunistini centrą. Bet iš ten laiku pasitrauké su Maslovu, savo vyru, per Ispaniją ir Portugaliją i Kubą. Jie atkeliavo svetimais vardais kaip prancúzai. Vieną dieną Maslovas gatvėje sukrito ir nebesikėlė. Pasirodė, kad tos pačios rankos, kurios plaktuku užmušė Trocki, Ruth vyrą buvo nunuodijusios. Sukdamosi iš jos laukiančio panašaus likimo Ruth, vis kaip prancúzė, gavo JAV vizą. Ir čia ji tiesiai priėjo prie tos istaigos, kuri panašiais reikalais domisi, ir papasakojo. Pasakojo, kaip tai daroma tokiais atvejais viską, — ir tai, kad jos brolis Gerhartas gyvena Amerikoje, prisidengęs Hans Berger vardu, ir tai, kad jos kitas brolis Hanns gyvena Hollywoode ir tarptautiniam internacionalui dainuškas dėlioja, gavęs 20.000 dol. stipendiją iš Rockfellerio fondo.

Brolis Gerhartas tada suskubo Lenkijos laivu „Stefan Batory" pabėgti i Vokietiją, o sesuo Elfriede liko uoli ir energinga talkininké tiems, kurie kovoja su komunizmu ir stalinizmu. Sesuo apienké broli ir laiku meté Staliną, o brolis dabar trinamas to, kuri jis garbino. Netikri dievai minta savo garbintoju gyvybėmis.. (Drb.)

SVARBUS ITALIJOS PASISAKYMAS

ITALIJA NEPRIPAŽISTA LIETUVOS PRIJUNGIMO PRIE SOV. RUSIJOS

Lietuvos Nepriklausomybės šventę Romoje „paminėjo" net Italijos Komunistu Partijos organas „L'Unitá". Puldamas, vasario 16 minėjime Romos lietuviams kalbą pasakiusi, Italijos Užsieniu Reikalu viceministeri Dominedó, komunistu dienraštis vasario 17 d. laidoje (nr. 48) isidėjo kursivu spausdintą straipsni antrašte **„Dominedó jieško bėdu"** ir kitos dienos numeryje paskyré visą vedamąji puolimui Dulle'so ir Italijos Užsieniu Reikalu Ministerijos (palazzo Chigi). Štai lietuviškas straipsnio vertimas

„Kai kurie laikraščiai paskelbė žinią apie Romoje ivykusi Lietuvos šventės minėjimą. Lietuva yra Sovietu Sąjungos teritorijos dalis, ir dėl to visu pirma atrodo keista, kad kažkas Romoje švenčia lietuviu šventę ir kad policija tai leidžia. Bet visa paaiškėja, kai atkreiplamas dėmesys i faktą, kad šventėje dalyvavo „kardinolas Pizzardo, buvęs nuncijus Lietuvoje, arkivyskupas Centoz, lenku arkivyskupas Gawlina, ukrainiečiu vyskupas Buszko, lietuviu vyskupas Padolskis ir lietuviu komiteto Romoje atstovai". Taigi čia eina kalba apie provokacinę, antisovietinę aukštuju Vatikano dvasininku globojamą manifestaciją. Bet tai dar ne viskas. Manifestacijai vadovavo Užsieniu Reikalu viceministeris Dominedó „Viceministeris — sakoma komunikate — šiltai pasveikino tremtinius ir priespaudą kenčiančius lietuvius. Kadangi laisvosios tautos trokšta taikos, užkirsdamos kelią agresoriaus užmačioms, niekas negali pasakyti, kaip ir kada ateis išlaisvinimas. Tačiau yra tikra kad jis ateis."

„Prakalbėjo išminčius, viceministeris Dominedó, vargšelis pranašauja ateiti ir žino visa, kas ivyks. Nesakoma, ar gražiuju iškilmiu pabaigoje, jose dalyvavę prelatai neišsitrauké iš po savo sutanu ginklu atsargu ir ar ju neišdalino ten esantiems, ragindami žygiuoti i Lietuvą. Gal tai neivyko dėl to, kad dalyviai visiškai nenusivoké, — galima drąsiai tvirtinti, — net kur ta Lietuva yra. Viceministeriui Dominedó buvo pasakyta, kad kalbėti taip kaip kryžeivis, ir jis tai padaré."

„Būtu gera, kad tuo viskas baigtusi. Bet deja, minėtas Dominedó jo laimei ir mūsu nelaimei yra Italijos vyriausybės Užsienlu Reikalu viceministeris. O Italija, nepaisant, kad Dominedó to ir nežinotu, palaiko normalius diplomatinius santykius su Sovietu Sąjunga, kurios Lietuvos Respublika yra dalis. Kaip gali išdristi Italijos vyriausybės viceministeris pasakyti oficialią kalbą už tautinės svetimos valstybės teritorijos išlaisvinimą? Ką jis pagalvotu, jei Austrijos Užsieniu Reikalu viceministeris pasakytu kalbą, pavyzdžiui už Veneto išlaisvinimą?

„Šis menkas ir nemalonus epizodas dėl savo reikšmės ir dėl jame dalyvavusiu asmenu nenusipelnytu net kronikos dėmesio. Tačiau jis rišasi su kažkuo daug svarbesniu. Vakar buvo paskelbta žinia, kad Stassen esąs paskirtas asmeniškai vadovauti vidinės agresijos ruošimui prieš SSSR i naujosios demokratijos kraštus siunčiant šnipus, ginklus, provokatorius ir apmokamus agentus. Italijos viceministeriai pa-

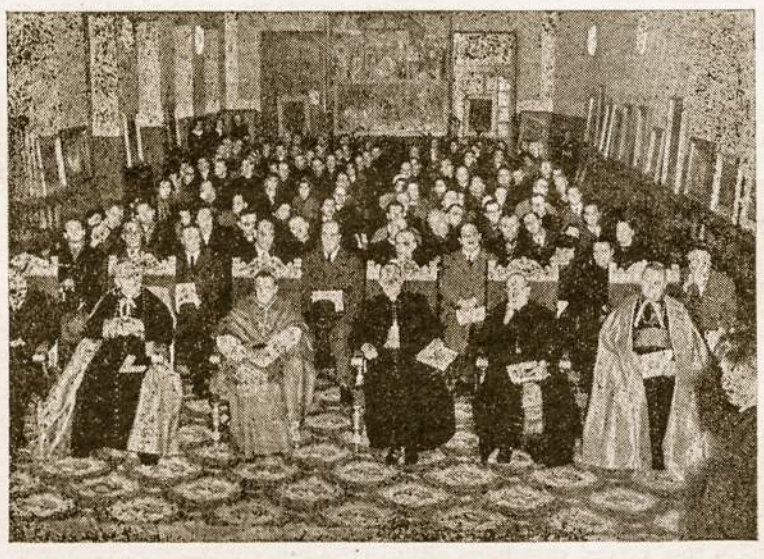

Lietuvos Neprkl. minėjimas Romoje. Pirmoj eilėj (iš dešin. i kairę): F. M. Dominedó, ark. Gawlina, kard. Pizzardo, arkiv. Centoz, vysk. Buszko, vysk. Padolskis ir kt.

tys pirmieji puolasi isirašyti i oficijalaus apmokėtojo sąrašus. Ir taip augštieji prelatai, nepavykus panašiems bandymams Lenkijoj ir kituose kraštuose, guodžiasi galvodami apie Lietuvą ir vėl imasi rizikos. O paskui skelbsis kankiniais, kai kas nors pakels jiems sutanas ir parodys pasléptus ginklus ir pinigus."

Atsakydamas komunistu partijos organui, viceministeris Dominedó parašė Italijos Kr. Dem. Partijos dienraščiui ir valdžios oficiozui „Il Popolo" laišką, kuris buvo išspausdintas vasario 26 d. laidoje po stambia antrašte **„LIETUVA IR VENETAS"**. Viceministeris taip rašo:

„Susirgęs gripu, turėjau gerą progą pamąstyti ir taip sine ira et studio galiu atsakyti i neįvanku „L'Unitá" reagavimą prieš Tautinės šventės minėjimą tokios, su ilga pasauline ir krikšūioniškąja istorija, šalies, kaip Lietuva. Prieš šmeižtus pastatysiu protą; prieš fanatizmą - faktu jėgą.

1 — Atsakingo asmens dalyvavimas, su 700 metu istorija surištos, šventės minėjime esminiai reiškė ir reiškia štai ką: žmogiškojo solidarumo gestą tiems, kurie kenčia tiek toli nuo Tėvynės tremtyje, tiek vergijoje tautinės teritorijos ribose. Niekas, net jei būtu apakintas ar parsidavęs, negali laisviems žmonėms sukliudyti išreikšti ši nesulaikomą draugiškumą broliams.

2. — Sakoma: bet Italija palaiko normalius diplomatinius santykius su SSSR, kurios Lietuva esanti tik provincija, panašiai kaip Venetas Italijos (sic!). Gerai. Net ir užmirštant trumpam akimirksniui dokumentuotą SSSR laikysena jos diplomatiniu santykiu su Italija eigoje, pradedant Italijos priėmimo i UNO klausimu, baigiant taikos sutarties revizija, pradedant Triesto klausimu, baigiant karo belaisviu pajieškojimu, kyla klausimas: ar gal diplomatiniu santykiu su kuriuo nors kraštu palaikymas kliudo pareikšti jo elgesio ivertinimą ten, kur šis kraštas, naikindamas savo satelitus arba persekiodamas žmones, sueina i konfliktą su tarptautine morale? Ar praeities ir mūsu dienu istorija neduoda daugybę pavyzdžiu, kaip tokiu atveju rezervas yra ne tik teisėtas, bet ir privalomas? Grįžtant prie Lietuvos, argi visa eilė valstybiu, pradedant Anglija, baigiant J. A. Valstybėms, Kanada ir daugeliu Pietu Amerikos Respubliku, nepalaiko diplomatinius santykius su SSSR ir drauge su Lietuva?

3. — Demokratiné Italija néra formaliai pripažinusi tarptautinio fakto, kuriuo Lietuva buvo įjungta i SSSR 1940 m. liepos 21 d., vos vieneriems metams praslinkus nuo tarpusavės pagalbos sutarties sudarymo 1939 m. spalio 10 d. vis dėl to iš mūsu pusės yra vienas precedentas. Ir mes ji ne tik kad pripažistame, bet mielai skelbiame visuomenei nuo to momento, kai jis simptomatiškai rišasi su nelemtu von Ribbentropo-Molotovo 1939 m. rugpiūčio 23 dienos punktu, kuriuo buvo pasidalinta Lenkija. Turime galvoje faktą, kad Italijos vyriausybė, tuo laiku būdama Hitlerio irankiu, prisidėjo prie atėmimo Lietuvos Atstovybei priklausiusio nejudomo turto. Štai vienintelis puikus argumentas, kuriuo l'Unitá galėtu remtis savo naudai. Bet tokiu būdu ji labai blogai pasitarnautu SSSR, kuri, kaip nesenai yra pareiškęs ir Taviani, šiandien jau per daug aiškiai pasirodo einanti Hitlerio pėdomis ir šiuo atveju jai tektu pasiremti argumentu iš Hitlerio laiku paliekant nuošaliai posaki, kad „quod factum infectum fieri nequit", iš savo pusės mes pasirenkame kitą kelią, išlaikydami nepaliestą mūsu moralini sprendimą.

„Reikšmingiausią žodi, pagaliau, šia tema yra taręs Roseveltas, kuris po Jaltos ir Potsdamo neprivalėtu būti Sovietams nepriimtinas. Jis 1940 m. spalio mėn. 15 d., sovietams jėga ivykdžius Lietuvos prijungimą, taip tvirtino : „sakoma, kad Lietuva prarado nepriklausomybę: toks išsireiškimas yra klaida. Nepriklausomybės Lietuva néra praradusi: Lietuvos laisvė yra tik laikinai SUSPENDUOTA. Ateis diena, kad Lietuva vėl bus laisva ir tai ivyks daug ankščiau negu jūs laukiate."

Po viso to tauta tesprendžia, kur yra rimtumas ir atsakingumas: ar puséj tu, kurie taikingai siekia laisvės, ar priešingai, vergijos ir žudyniu šalininku pusėje, kaip ispėja Prahos procesas. O skaitytojai teatsimena Lietuvos ir Veneto sulyginimą."

F. M. DOMINEDÓ

Spaudos Baruose

PERBRANGIOS KNYGOS

Europos lietuviu savaitraštу „Britanijos Lietuvy" viena motina teisingai skundžiasi dėl lietuviškų knygu brangumo. „Kodėl Amerikos lietuviškų knygu leidėjai, siusdami platinti knygas i ši kraštą (Angliją), né kiek neatsižvelgia i šią keršto šaukiančią nelygybę?! Suprantu, kad knyga atspausdinti kaštuoja daug, bet netikiu, kad leidyklom būtu didelis nuostolis, jei jie siunčiamas D. Britanijon platinti knygas, ypač vaikams, jas atpigintu, duotu pagaliau savikaina, nenorėdami pelnytis. Kodėl mes, nešdami tokią pat tremties nedalią, turime lietuvybę gindami mokėti už priemones keturguba prakaito norma, negu lietuviai, gyvena Amerikoje." (Br. Lietuvis, Nr. 8, 1953. II. 28). Tai tinka ne tik Anglijos lietuviams, bet ir mums ir daugelyje kitu kraštu gyvenantiems lietuviams.

PUOTA MARO METU

Tokia antrašte eina sveikos pastabos „Tremtyje" dėl šokiu Vasario 16-tąją minint. „Mūsu tarpe taip pat nestinga panūstančiu kelti puotas kaip tik tada, kada tenka prisiminti marą, mus išvijusi iš nuosavu sodybu. Bene prieš metus laiko Amerikos lietuviu kai kuriuose laikraščiuose buvo keliamas klausimas: — šokti ar nešokti Vasario 16-sios minėjimo dieną? Nestigo manančiu, esą nevengtini šokiai. Ypač, kad šokiu proga daugiau galima sutraukti publikos...

Rengiant mirusiu minėjimus paprastai kultūringame ir civilizuotame pasaulyje nešokama. Tik kai kurios laukinės gentelės su mirusiais atsisveikina šokdamos. Mes, rodos, kitose tradicijose išaugę. Jei jau mirusi minint nešokama, tai juo labiau nederėtu šokiai Vasario 16-ją — prisimenant netektą savo valstybini gyvenimą, iškovotą dideliu auku pasėkoje."

(Tremtis, Nr. 87. 1953. II. 24).

IŠLAIKYTI KALBA IR SAVAS TRADICIJAS

„Kai emigracijoje iš lietuvio rašytojo netyčia išgirstam paskelbtą minti, jog kalbos praradimas nereiškia nutautimo; kai Europos tautos mėgina lietis i jungtinės Europos šeimą, kai prasideda naujas tarptautinis gyvenimas, Vydūno pamokslininko balsas gyvai ispėja nuo klaidos ir rodo teisingą krypti: „Tu persiskyręs su bočiu tėvyne, esi negyvas"; „Norint gaivinti tautą, todėl pirma gaivinama silpnėjanti jos kalba"; kelias i Europos šeimą eina tik per išlikimybę savo tautos tikėjimui, dorai, kalbai..." (Darbininkas, Nr. 16, 1953. III.3).

Europa sovietu akivaizdoje

RAŠO GEN. LEIT. TEODORAS DAUKANTAS

Ginklavimosi eiga ir spartumas suteikia medžiagos ateities jėgu santykiams ivertinti. 1947 m. sovietai turėjo apie 90 diviziju armiją. Laikantis II karo vokiečiu-rusu minimalaus 2,5 prieš vieną santykio, Vakarams apsiginti būtu reikalinga 36 diviziju. Tikrovėje tada nebuvo né 24 diviziju. O sovietai nedelsdami ginklavosi toliau. 1948 m. jie turėjo 3,5 milijonus kariu (N. Y. Times, gegužės 16 d.). 1950 m., Prancūzijos karo ministerio Moch'o pranešimu parlamentui, jau buvo 4,6 milijonai. Tada Vakarai susiprato ir pradėjo vieną atoveiki. Sovietai nutaré spartinti kaimynu ginklavimą. Tai irodo, kad Sov. Rusija pas save buvo priėjusi kraštutinės itampos ribu, nes anuo metu i kariuomenę buvo šaukiamas skaičiumi ir kokybe nusilpnintas jaunimas, gimęs priverstino kolchozinimo, dirbtino ar tikro bado metu. Be to, pasireiškė grįžusiu belaisviu neigiama itaka, masiu bruzdėjimas ir partizanu veikla.

Kad kaimynai ginkluotusi, komunistams reikėjo paimti visiškai i savo rankas valdžią. Mikolaičiku, Benešu-Masariku, Nagiu likimas buvo nuspręstas: baigti su komunistu labui savo uždavinius atlikusiais buvusiais „sąjungininkais", liaudies frontais, ūkininkais ir panašiai.

Lenkai 1949 m. turėjo 80 tūkstančiu kariu. 1940 m. 190 tūkstančiu 1951 m. — 480 t., 1952 m. — 600 t. Rumunija nuo taikos sutarties leistu laikyti 130 tūkstančiu padidino iki 300 t. Vengrija padidino nuo 70 tūkst. iki 165. Bulgarija — nuo 67 iki 195 tūkstančiu

Šitos „svetimos" armijos savo eilėse dar neturi komunistiškai peraukléto jaunimo. Šiu kariu daugumos dvasia dar néra vergiška. Jie dar galvoja, néra dar visiškai nužmoginti robotai. Susidūrime su Vakarais ju atsparumas vakariečiu itakai bus silpnesnis, negu laisvojo pasaulio ir kitokio gyvenimo nemačiusiu kariu. O ginklą ir jiems reikia duoti. Ir iškyla klausimas, kaip tuos karius išlaikyti ginkluotus ir klusnius komunistiniams vadams. Didžrusiu vadu kadrai iliejami i tas kariuomenes. Neatsižvelgiama, kad psichologiškai tai veikia labai neigiamai. Taip pat silpninamas raudonosios armijos karininku kadras. Kariuomenės kadrai - instruktoriai yra visu didžiuju armiju skaudžioji vieta.

Vakarai studijuoja šią padėti, stebi sovietus. Tuo isitikinti pakanka pavartyti ju oficialią informacinę literatūrą. Imkim pavyzdžiui „Report Subcommittee" Nr. 5 su priedais. Vakarai gynimuisi nuo sovietiniu armiju turi taip pat pakankamai jėgu. JAV-bės 1948 m. turėjo 538 tūkstančius kariu, 1950 m. — 875 t. 1951 — 990 t., 1952 m. — 1.620 t. Anglai, ministerio Shinvellio pranešimu parlamentui, atitinkamai turėjo 527, 700, 800 ir 900 tūkstančius kariu. Prancūzai — 503, 463, 680 t. kariu (dėl 1952 m. neturiu žiniu).

Vakaru gynybos pastangoms būdingas pavyzdys yra Beneluxo narys Liuksemburgas, kuris turi tris šimtąsias Lietuvos ploto ir vieną dešimtąją gyventoju skaičiaus. 1914 m Liuksemburgas turėjo tik 16 kariu (ir su jais pasipriešino vokiečiu isiveržimui!). Dabar išlaiko jau 2.000 kariu. Tai ryškus pavyzdys atkakliai ginti savo tėvu žemę. Mūsu laiku pacifistams yra puikus reikalo irodymas.

Paskiri kariai igyja reikšmės, juos suvedus i dalinius. Dabar vienetu laikoma divizija. 1948 m. sovietiné Rusija Europoje turėjo 105 divizijas, ju kaimynai dar 15 div. Juos veiké psichologiškai Vakaru parodytas atsparumas Paryžiuje: pirmą kartą be sovietu buvo nutartas vykdyti Marchallio planas. Titoizmas ir ypač Berlyno blokados pralaiméjimas sumaišė sovietu planus. 1951 m. sovietai turėjo 130 diviziju, kiti dar 35. Prieš juos reiktu 66 vak. diviziju. Šiuo metu Vakarai turi 69 div. Gen. Eisenhoweris kalba optimistiškai ir ateičiai sovietu jėgą Europoje vertina 175 div. ir kaimynu 100 div. Vakarams gi po pilnos mobilizacijos priskaito 220 diviziju. Tai būtu pakenčiamas santykis — 1,2 prieš vieną. Invazijos pavojus būtu „švelniam atoslūgy."

Idomu pažiūrėti didžrusio psichologiją. Didžrusiams būdingi svyravimai. Po nepasisekimo viena linkme, veikimas permetamas kitur. Nepaisoma jokiu isipareigojimu. Dalindamiesi 18 šimtmety Lenkiją su prūsais ir austrais, jie reikalavo sau tik „rusu žemiu", t. y. Lietuvos, Gudijos ir Ukrainos. Napoleonui sutriuškinus Prūsiją, paimama „prūsu" Balstogė. Napoleonui žlugus, iš sąjungininku atimama Lenkija. Per karus su turkais iš sąjungininku rumunu atimama Besarabija. O pasirašymas nepuolimo sutarčiu su Pabaltiju, ar nepalengvino rusams ateiti jam i „pagalbą"?

James Burnham III-jo karo pradžią laiko 1944 m. balandžio mėn., kai sovietai pradėjo graiku laivu igulas Aleksandrijoje kurstyti prieš savo sąjungininkus anglus. Markosą jie pasiunté i Graikiją, Tito i Jugoslaviją, Beirutą i Lenkiją su uždaviniu naikinti savo sąjungininkus. Mikolaičiko pranešimu, 1944 m. gegužės 16 d. iš 35 Tėvynės Armijos bolševikai 20 vadu pakoré ir 3 sušaudė! Graikija vykusiai pasipriešino ir užtai Markos pasmerktas. Tito nuo Maskvos atsimeté. Tai nepasisekimai Balkanuose. Tada persimetama i centrinę Europą. Vengrijoje pavyko susitvarkyti. Rakosi skelbia: „Komunistai apsidirbo taip greitai, kad pasaulis net nespėjo pastebėti, kas ivyko. Tai mūsu darbas!" Pavyko taip pat ir Čekoslovakijoje, bet Italijoje ir Prancūzijoje, kur buvo dėta tiek daug viliu, komunstiné banga atslūgo. Buvo mesta ir Vokietijos korta. Tačiau „ataka i Berlyną yra lygi atakai prieš mūsu karius", paskelbė JAV-bių vyriausybė. Vokietijos ateitis, kaip ir Tito likimas, pasidaré bolševikams mislė.

Nepasisekus Balkanuose ir Vakaru Vokietijoje, sovietai persimeté i Aziją. Aprimusi Europa šiek tiek atsidūsta, bet ne ilgam Azijoje prie Sov. Rusijos prijungiama Kinija. Sukeliamas Korėjos karas. Amerikiečiai kokiam tai juokingam Pusano prietiltyje dar priešinosi. Anglai pasiskubino pripažinti raudonuosius kinus. Bet bolševikai apsiriko savo apskaičiavimuose. Mac Arthuras mokėjo kariauti. Jo žaibiški veiksmai sulaužė sovietu „žaibo karą", nors atstumas tarp Pusano ir 38 lygiagretės yra 500 km, t. y. žaibo karo vienas šuolis būtu galėjęs pavykti, jei amerikiečiai nebūtu mokėję kariauti. Net Mac Arthuro atstatymas ir pozicinio karo metodas nepakeité padėties raudonuju naudai, nors buvo mestos i ugni (tiesa, dar ne visai paruoštos) kinėčiu masės. Per Tibetą pavyko ibauginti Indiją, bet lemtingo pasisekimo nepasieké Burmoje ir Malajuose.

Kaip matome, sovietai blaškosi ivairiomis kryptimis, tartum patys gerai nežinodami, kur ir ko griebtis. Iš koncentruoto kumščio smūgio savo jėgas išblaškė i pirštu galus. Sovietu prestižas pradeda smukti. Tačiau abi besivaržančios pusės kaupia jėgas ir eina stipryn. Tokia buvo padėtis, Eisenhoweri išrinkus.

Pažiūrėkim, kur buvo telkiama sovietu kariuomené. Apskaičiuojama, kad karo pradžioje Vakaruose būtu atsiradusios 43 rusu divizijos, 30 lenku, 4 čekoslovaku, 24 rumunu, bulgaru ir vengru, 22 rytu vokiečiu divizijos. Po ménesio prieš Suomiją stotu 15 diviziju, prieš Balkanus būtu 10 sov. diviziju, o prieš Vakarus daugiau kaip 130 div. Po triju ménesiu Vakaruose būtu apie 150 div , Balkanuose — 15, Kaukaze ir Turkestane —— 40—50 div., Tolimuosiuose Rytuose būtu pastatyta rinktinės Sibiro kariuomenės apie 30—35 div., Susumavus sovietu ir ju sąjungininku kariuomenes, gautusi po 3 ménesiu Europoje 180 div., Azijoje apie 85, o visas sovietu karinis pajėgumas turėtu būti vertinamas apie 500 diviziju.

Tačiau ilgame kare daug sveria technika ir gamyba. Keno būtu persvara šioje srityje? Ir kur taikytu pirmuosius smūgius vieni ir kiti? Tai nauji klausimai, kuriuos svarsto politikai ir kariai.

Mokslas + Menas + Literatūra

Darbininkų vadą prisimenant.

Paskutinis karas visai įšretino Lietuvos jaunuju kataliku vadu eiles. Vienas iš ju, dr. Pranas Dielininkaitis miré išgyvenęs vos 39 metus. Kiekvienas ji pažinęs, prisimena a. a. Praną kaip visada energingą, optimistą, pilną gražiausiu sumanymu, puiku kalbétoją, kuris savo kalbomis mokéjo suidomint ir studentus, ir kataliku jaunimą, ir darbininkus.

Neimanoma bútu keliais žodžiais apibúdint dr. P. Dielininkaičio gyvenimą ir visuomeninę veiklą.

1924 m. istojo Pranas i Kauno universitetą studijuoti sociologijos mokslu ir tuo pačiu metu désté Kauno „Pavasario" gimnazijoj. Universitete savo gabumais ir originalumu atkreipé démesi prof. prel. P. Kuraičio, kurio globojamas ir materialiai remiamas, baigęs universitetą, išsiunčiamas i Sorbonos u-tą, Paryžiuje, gilinti studiju. Po 5 metu grįžo P. Dielininkaitis, parsiveždamas daktaro titulą, už parašytą prancúzu kalba knygą „Valstybė ir mokykla". 1933 m. buvo pakviestas Kauno u-te déstyti politinę ekonomiją ir sociologiją. Tuoj pat buvo išrinktas Ateitininku Federacijos pirmininku. Atstovavo Lietuvos ateitininkus keletą kartu Pax Romana kongresuose ir buvo pirmuoju vicepirmininku. Jauniems katalikams 1939 m. susiorganizavus i sąjúdi ir pradéjus leisti dienraštį „XX Amžiu" visą laiką iki jo uždarymo buvo redakcinio kolektyvo narys.

Nors buvo veiklus krikščionis demokratas, P. Dielininkaitis buvo mėgiamas ir gerbiamas kitu politiniu grupiu, nes mokéjo gerbti ir vertinti kitu nuomonę. Buvo geras adv. M. Šleževičiaus prietelis ir jo šeimos kúmas.

Mėgiamiausia betgi jo sritis buvo „Krikščioniu Darbininku Sąjunga". Kartu su prof. Pr. Dovydaičiu turéjo abu daug darbo, organizuodami tą draugiją ir leisdami savaitraštį „Darbininką". Kaip sociologas ir pedagogas, gerai išstudijavęs darbo teisę ir darbininko padéti kituose kraštuose, suprato Lietuvos darbo žmogaus galvoseną ir jo padéti. Éjo jis i fabrikus stebéti darbo sąlygas, lanké Kauno priemiesčiu darbininku butus, norédamas ineśti kuo daugiausia pagerinimu ir, sudarius stiprią „Krikščioniu darbininku draugiją", jos vardu iškovoti darbininkui geresni gyvenimą. Mokéjo jis kiekvieną itikinti ir suprasti. Visas kilusias problemas darbininkai mielai jam patikédavo, nes žinojo, kad jis jais nuoširdžiai rúpinasi ir ju bédas pergyvena. Važinédavo jis su paskaitom po visą Lietuvą ir, pvz., Šiauliuose, po keletos jo paskaitu krikščioniu darbininku skaičius draugijoj net patrigubéjo.

Darbo Rúmu buvo pasiustas 1938 m. i Tarptautinę Darbo Konferenciją Ženevoj, iš kurios parsivežé daug naudingu projektu Lietuvos darbininkams. 1939 m. visą žiemos laikotarpi skaité per Kauno radiją paskaitu ciklą darbo klausimais. Tai jo nuopelnas, kad „Krikščioniu darbininku Sąjunga" pasidaré stipriausia darbininku organizacija Lietuvoje.

Dr. Pr. Dielininkaitis,
darbininku vadas, miręs prieš 11 m.

Sovietams užėmus Lietuvą, Pranas pirmą masiniu areštu nakti, 1940 m. liepos 12 d., buvo paimtas i kaléjimą. Labiausiai buvo kaltinamas už savo veiklą darbininku tarpe. Po sunkiu tardymu, buvo „už akiu" nuteistas 8 metams darbo stovyklos Sibire. Turéjo bút išvežtas 1941 m. vasario mén., bet byla buvo tris kart grąžinama, nes labai „gramatni" tardytojai vietoj — súnaus Antano, buvo užrašę — súnus Antanaso. Ir tos klaidelés déka Pranas, sulaukęs 8 forte vokiečiu-rusu karo, išéjo i laisvę. Išéjo nei kiek nepalúžęs optimistas, pilnas energijos, be jokios neapykantos ar keršto savo budeliams. Bet 11 ménesiu mitęs kaléjime vien gyvuliniu runkeliu sriuba, visai sugadino inkstus.

Neilgai tesidžiaugęs laisve ir savo 3 metu dukrele, 1942 m. Didžiąją Savaitę peršalęs atsigulé: dar Didiji Šeštadieni, gulédamas giedojo savo mėgiamiausią „Linkima Diena Mums Prašvito", o balandžio 6 d., antrą Velyku dienos rytą, nuo uremijos miré. Jo mažoji Danuté antrą kartą neteko tévelio.

Palaidotas Šiauliuose, šalia savo mylimo mokytojo prof. Stasio Šalkaukio, mirusio tik keliais ménesiais anksčiau. Šiuo metu sueina 11 metu nuo didelio ir daug žadéjusio Lietuvos darbininku vado bei ju užtarėjo mirties.

AKYS — TELEVIZIJOS APARATAS

Mokslininkai žmogaus akis vadina mažu televizijos aparatu, kuris yra taip jautrus, kad net už 14 myliu gali pagauti vienos žvakés šviesą. Akyje yra gal apie milijoną mikroskopiniu daleliu. Ji jungiasi su smegenimis, ir akiu pagautas vaizdas i smegenis perduodamas iš dalies elektriniais impulsais, bet iš dalies ir cheminiu vyksmu, kurs vyksta jautriojoje akies užpakalinėje dalyje — retinoje. Retina nuolat gamina tam tikrus cheminius skysčius, savotiškus dažus. Jei i akis staiga blyksteli šviesa, tie dažai greit išsibaigia, ir žmogus kuri laiką nemato, kol tie chemikalai vél bus akyje pagaminti. Jei žmogus n judédamas búna tamsoje ir staiga švysteli šviesa ir po kokios sekundės vél užgęsta, akis dar palaiko vaizdą. Iš to kai kuriems susidaro vaiduokliu ispúdis. Pavyzdžiui, einant kam tamsią nakti pro kapines, — staiga trumpam momentui švysteli ménulis ir vél užeina už debesu. Žmogaus akis dar atgamina ne taip aišku vaizdą ir žmogui gali susidaryti ispúdis, kad jis mato kažką šviesaus, tartum šmėklą.

KULTÚRINĖ KRONIKA

* **Dr. P. Jonikas** parašė „Lietuviu kalbos istoriją". Knyga turi 256 puslapius, didelio formato. Veikalas apžvelgia lietuviu kalbos raidą nuo seniausiu laiku, indu-europiečiu prokalbės iki 19 šimtmečio. Nagrinėjama taip pat vietovardžiu ir asmenvardžiu kilmė ir rúšys, duodama bendrinės kalbos rašyba ir istorija. Knygą leidžia „Terros" leidykla.

* **Henrikas Lukaševičius**, kuri laiką gyvenęs Argentinoje ir prieš 5 metus nuvykęs i JAV-bes, parašė romaną **„Likimo žaismas"**, kuriame vaizduojamas lietuviu išeiviu gyvenimas P. Amerikoje ir taip pat ispúdžiai Š Amerikoje, Knygą, manoma, išleis Lietuviu Knygos Klubas Chicagoje.

* **A. Bendorius**, Lietuvos Pedagoginio Instituto Kraštotyros lektorius, parašė knygą **„Lietuva"**, kurioje kalbama apie kraštą, gyventojus ir kultúrą. Tai vadovélis lituanistikos mokyklai, kuri paruošta ir pritaikyta tremties sąlygoms. Knygą išleido „Suduvos" leidykla. Ji bus labai naudinga visoms lietuviškoms mokykloms, norinčioms, supažindinti mokinius su Lietuvos geografija, istorija ir kultúra.

* **P. Kesiúnas** parašė triju daliu romaną „Tarp žalsvu palapiniu", kurio turinys paimtas iš músu kovu dél laisvės. Šis romanas jau baigiamas spausdinti ir greit pasirodys knygu rinkoje. Šio romano autorius su didesniu kúriniu išeina i viešumą pirmą kartą ir mažai kam žinomas, bet šiaip spaudoje jau dalyvauja gana seniai.

* **Prof. dr. Juozas Beleckas**, jėzuitas, nuo 1936 m. profesoriaves Scranton universitete, vasario ménesi pradėjo déstyti vokiečiu kalba ir literatúrą Loyolos universitete Chicagoje.

* **Prof Roland A. Allen** išrado naują elektronini prietaisą, kuris daug tiksliau parodo širdies veikimą, kaip lig šiol gydytoju vartojamas elektrokardiografas.

* **Rašytojas Jonas Kuzmickis-Gailius**, kurio gražiais straipsniais džiaugiasi kai kada ir „Laiko" skaitytojai, šiais metais švenčia savo 40 metu amžiaus ir 25 metu spaudos darbo sukakti. Jis yra gimęs 1913 metais vasario 8 d. Yra parašęs nemaža dailiosios literatúros, ypač pažymėtini jo veikalai vaikams, kuriu literatúra yra taip nedėkinga ir negausi. Šiuo metu rašytojas gyvena Anglijoje, bendradarbiaudamas daugelyje lietuvišku laikraščiu ir kaip kunigas dirbdamas pastoracini darbą tarp ten esančiu išsibarsčiusiu lietuviu.

* **Chicagos lietuviu dienraštis „Draugas"**, be romano konkurso, turéjo konkursą ir geriausiai novelei parašyti. Vasario 6 d. buvo paskirtos trys konkursą laiméjusiu noveliu premijos. Pirmoji teko rašytojai **Nelei Mazalaitei** už „Ažuolines duris", antroji — A. Búkui iš Kanados už novelę „Kunigélis" ir trečioji — Nijolei Rimkutei už novelę „Pirmasis pacientas". Pirmąją premiją laiméjusi novelė jau spausdinama „Drauge".

* **Prof. Pr. Jucaitis** Chicagoje, Illinois Technologijos Institute, yra cheminiu projektu vedéjas. Jo globoje pravedami du biochemijos projektai, kuriais norima padaryti pramonei svarbús išradimai. Prof. Jucaičiui talkina keturi asistentai. Jis atlieka planavimo, apykaitu darbus, palaiko ryši su pramonininkais, tuos projektus finansuojančiais. Vienas tyrinėjimas baigsis birželio mén., kitas — rugpiūčio. Pramonės reikalui prof. Jucaitis paruošia du naujus chemikalus.

* **Dr. Titas Narbutas** parašė anglu kalba leidini „4 Vyskupai Kankiniai", kuriame duoda atvaizdus ir aprašymus bolševiku nukankintu lietuviu vyskupu: Teofilio Matulionio, Vincento Borisevičiaus, Prano Ramanausko ir arkiv. Mečislovo Reinio.

* **Rašytoja Alė Nakaitė Arbačiauskienė**, gyvenanti Detroite, JAV, parašė psichologini romaną iš lietuviu tremtiniu gyvenimo. Vyriausias romano veikėjas yra moteris, kurios sielos nepajėgia palaužti nei moralinės kančios, nei sunkios ekonominės sąlygos. Be to, ta pati autoré turi parašiusi eiliuotą scenos veikalą, kuris tiktu vaiku teatrui.

* **Gydytojas ir rašytojas Julius Kaupas**, dirbadamas ligoninėje ir turédamas progos stebéti ivairius búdingus ligoniu tipus, rašo noveles, kuriose sprendžiamos psichiatrinės problemos. Tos novelės, tikimasi, greitu laiku pasirodys atskira knyga.

* **Po įškilmingu šv. Mišiu**, kurios buvo atlaikytos Vatikane, kovo 9 d. prasidėjo Romoje Tarptautinis Kataliku Organizaciju Vadu Kongresas, kuriame dalyvavo keli kardinolai, nemažas skaičius kataliku vadu ir didesnės dalies kraštu atstovai prie Vatikano, kaip Prancúzijos, Italijos, Kolumbijos, Olandijos, Anglijos ir Austrijos.

ELIN PELIN

NEBYLŪS VARPAI

BULGARU LEGENDA

Rytoj Šrelino vienuolyne didelė šventė. Jis jau nuo seno buvo garsus savo stebuklinga Šventosios Dievo Motinos ikona ir trimis nepaprastai malonaus skambesio varpais, kuriu gaudimas laimino derlingą lygumą, o viršum jos aukštai kalne viešpatavo baltu múru vienuolynas.

Pagal seną paproti šiais varpais buvo skambinama tik dideliu švenčiu proga, ir pirmieji garsai išgaunami paties prioro ranka. Ju metalinis gaudimas veržési iš varpinės plačiai ir iškilmingai, tarytum iš paties dangaus. Plačiomis bangomis ju gaudesys sklido viršum kaimu, kėlė žmoniu sielas i Dievą ir kreipė akis i Jo Karalystę — dangop. Gi tikinčiuju minia iš devyniu lygumos kaimu ir iš toliau plauké dalyvauti senojo vienuolyno pamaldose, pasimelsti prie stebuklingosios ikonos, atiduoti savo dovanas ir išmelsti kúnui ir sielai sveikatos bei išganymo.

Senasis abatas tévas Joakimas žiúréjo i saulę, kuri jau buvo pasisiėpusi už didžiulio vienuolyno lazdynu krúmo, ir maté, kaip ilgosios altanos šešėlis jau dengė beveik pusę bažnytélės, ir baisus nerimas isiveržė i jo širdi. Vakariniu pamaldu metas artėjo, ir jau buvo laikas skambinti varpais.

Ar iš tiesu jis jau buvo pasiruošęs? Jis apžiūrinėjo savo rankas, ar jos švarios, ir tirdamas žvalgési po švariai nušluotą kiemą, kuriame prie varpinės grupėmis stovėjo žmonės ir žiúréjo aukštyn. Pagaliau jis pradėjo kopti laiptais pagal ilgą ir plačią altaną tu rúmu, kuriuose buvo vienuoliu kambariai, bet staiga skubiais žingsniais nusileido vél didžiaisiais laiptais ir dingo kažkur kieme. Jau tris dienas nemiega senasis kunigas. Jis norėjo búti gerai pasiruošęs šiai iškilmingai valandai. Viskas turėjo búti švaru ir tvarkingai žibéti. Juk daug ivairiausiu žmoniu susirinkdavo, paprastu ir kilmingu, o gal net pats vyskupas atvyks. Net mažiausias voro tinklelis buvo pašalintas, ir kiekvienas kampas iš naujo peržiúrėtas. Akmeninės plytos buvo nuvalytos ir išblizgintos. Ypatingai gėrėjosi abatas auksiniu vainiku, kuri vienas turtingas vyras iš toli buvo padovanojęs, kad papuoštu juo Stebuklingosios Dievo Motinos galvą. Jis taip pat padovanojo ir altoriui lelijinės spalvos šilkini uždangalą. Dažnai senelis praeidamas pataisydavo ikonos uždangalo klostes.

Viskas buvo tvarkoje, iškilmingoji valanda artėjo. Savo celėse broliai jau buvo pasiruošę vakarinei mąstymo valandai. Tačiau abatas norėjo dar kartą viską patikrinti. Juk kas nors galėjo búti pamiršta. Délto jis ir žvalgési po bažnyčią. Niekas nežinojo, kada buvo pastatyta ši senoviné maža bažnytélė. Ji jau maté senuosius bulgaru karalius, véliau pergyveno turku viešpatavimą, gi dabar laimino naujuosius laikus. Viešpatavo jau vakaro prieblanda. Staiga sustojo nustebintas abatas, nes jis prieš ikoną pamaté tamsu moters su kúdikiu ant ranku pavidalą. Tai ji supykino. Šiandien vakare niekas negalėjo įžengti i bažnyčią prieš skambinimą varpais. To reikalavo paprotys.

Pamažu prisiartino jis prie svetimosios ir stebėjo ją. Ji buvo apskurusi ir nešvari; skarelė dengė jos galvą taip, kad matési tik akys. Ji buvo basa ir ant išblizgintu grindu matési purvo pėdsakai. Tai dar labiau suerzino ji. Moteris jo nematė. Ji ašarodama garsiai meldési ir i Dievo Motiną pakėlusi laiké kúdiki, išblyškusi ir sudžiúvusi, kaip nuvytusią gėlę. Akys buvo užmerktos, ji kvėpavo sunkiai ir dejavo. „Apsaugok ir išgelbėk ji man, Dievo Motina, tai yra mano vienintelis", šnabždėjo moteris ir giliai nusilenké, nelyginant nendré prilenkta vėjo. Jos ašaros krito ant šaltu akmens plytu, lyg vaško lašai nuo degančios žvakės. Ji ištrauké segtuką su tamsiai mėlyna stikline galvute ir isegė i naują šilkini uždangalą. „Priimk tai, Šventoji Motina. Aš nieko daugiau neturiu!" — „Ko tu čia atėjai?" — klausė itūžęs senelis. „Varpais dar neskambino. Ar tu nežinai papročio?" — „Nežinau, tėve", — atsaké sumišusi moteris. „Tai dabar išeik. Po to, véliau galėsi vél ieiti!"

Moteris klusniai pakilo, prispaudė kúdiki ir išėjo. Abatas išlydėjo ją akimis. Ir kai ji žengė pro duris, jam krito vél i akis, kokia apiplyšusi ir nešvari ji buvo. Jis maté, kad ant akmens plytu, kur ji klūpojo, buvo likę purvo pėdsakai. Pamaté taip pat naujame uždangale beveik smeigtuką su tamsiai mėlyna galvute. Smeigtukas atrodė, lyg biauri dėmė ant puikios medžiagos ir gadino vaizdą. Abatas ištrauké smeigtuką ir numeté i kampą. Po to jis persižegnojo prieš pavokslą, pataisė uždangalą ir išėjo.

Išskyrus ši ivyki, viskas buvo tvarkoje. Ir jo geroji širdis tuojau pamiršo ši nuotyki, kai tik pamaté, kad daug tikinčiuju buvo susirinkę kieme ir su degančiomis žvakėmis lauké varpu skambėjimo. Taip pat ir vienuoliai buvo susirinkę. Jie prasiskyré, kai tik pastebėjo abatą. Vyrai pagarbiai nusilenké prieš ji, o moterys puolési bučiuoti jo rankas.

Iškilmingasis akimirksnis buvo jau čia pat. Saulė nusileido, ir nuo kalno pusės papúté silpnutis vėjelis, pamažu perbėgo lazdynu krúmo lapais ir nusiskubino prie upės su bangomis pažaisti. Senelis nusiplovė vienuolyno šulinyje rankas. Jaunas vienuolis padavė jam rankšluosti. Po to jis persižegnojo ir pamažu pradėjo kopti varpinės laiptais. Vyrai susirinko prie bažnyčios duru, o užpakaly ju susikaupė minia, tyli ir laukianti. Visu akys buvo nukreiptos i varpinę, kurioje buvo abatas atlikti savo šventąją pareigą.

Jis dar kartą persižegnojo ir patrauké virvę, kuri judino visus tris varpus. Smarkiai daužési trys geležinės šerdys i sunkiu varpu vari. Vieną, du, tris kartus. — Tačiau varpai tylėjo, neišdavė jokio garso. Jie buvo nebylūs.

Buvo sunku žiúréti, kaip daužosi sunkios geležinės šerdys, neišsaukdamos jokio garso iš grynojo metalo... Kažkas skausmingo slėpési šiame ivykyje. Trys varpai siūbavovo šen ir ten ir, rodési, pilni baimės jie stengési, kaip galėdami, nelyginant kurčnebyliai, kurie nori pranešti apie kažkur ištikusį gaisrą, bet nepajėgia. Visomis jėgomis trauké senelis virvę, prisilenkdamas prie žemės ir vél išsitiesdamas. Tačiau varpai tylėjo.

Siaubas užvaldė vienuoli. Užgniaužė kvapą jam ir akyse pasidaré tamsu. Paleido virvę ir susmuko tyliai bejėgis. Nustebę žegnojosi kieme žmonės ir niekas nedriso prakalbėti. Truko akimirksnis, kol pagaliau keletas vyru užbėgo laiptais i varpinę pagelbėti seneliui. Jie nunešė ji žemyn. Ju rankose jis atsigavo, kaip numirėlis išblyškęs, nugalėtas ir sutriuškintas šio baisaus stebuklo, ir vos girdimai ištaré: „Dievo ženklas! Melskitės, broliai Kristuje, buvo padaryta didžiulė nuodėmė."

Jie nuvedė ji i bažnyčią. Paskui ji iseké minia. Visi puolė ant keliu, žegnojosi ir tyliai šnabždėjo maldas. Garsiai verké moterys. Išgąstingai šauké vaikai. Tėvas Joakimas suklupo prieš stebuklingąją ikoną, palūžęs, nusiminęs ir nepaguodžiamas. Kakta jis lieté šaltas akmenines plytas, tai truko ilgai. Jo seną veidą vilgė ašaros. Jam buvo aišku, kad kažkas siaubingo ivyko, kad Dievas yra užrūstintas ir kad didelė nuodėmė apsunkina ir slegia žemę. Jis nežinojo, kaip tai atsitiko ir nerado žodžiu maldai. Bejėgiai pakėlė jis akis i šventąją Dievo Motiną, kurios veidas auksu apsuptas, švelnus ir geras, švitėjo tarp dvieju uždangalu. Abatas pakilo, persižegnojo, pataisė uždangalą, to pats nesuvokdamas, ir sumišęs vél pažvelgė i ikoną, i altoriu ir i grindis. Kamputyje po altoriumi pamaté jis tamsiai mėlyną galvutę smeigtuko, kuri jis buvo nusviedęs. Jis pasilenké, pakėlė smeigtuką ir, lyg miegodamas, ismeigė ji uždangalan.

Ir staiga lauke pasigirdo Dievą šlovinantis varpu gaudimas. Iškilmingai skambėjo ir veržési i bažnyčią. Visi išskubėjo laukan. Kieme sukrito jie ant keliu, paveikti naujojo stebuklo, kurio liudininkais jie buvo.

Varpinėje nebuvo nieko, tačiau varpai siūbavo šen ir ten ir skleidė nuostabu gaudimą.

Sulietuvino **Ant. Rytys**

Per raudonąją žemę i Cataratas de Iguazú

RAŠO SPECIALUS „LAIKO“ KORESPONDENTAS

(Tęsinys iš pr. nr.)

Pats patogiausias kelias pamatyti raudonąją žemę yra upė Alto Paraná. Iš Posadas miesto sėdi į garlaivį, kurs, palengva pukšnodamas, plaukia aukštyn. Už pusantros paros jau būsi Eva Perón uoste, netoli Cataratas de Iguazú. Alto Paraná turi tą pati drumzliną vandenį, kaip ir Paranos upė, nes jos pradžia yra raudonoj žemėj. Tik čia ji daug siauresnė: puikiai galima matyti abu jos krantus. Jei vanduo būtų mėlynas, švarus, atrodytų, kaip mūsų Nemunas. Pakrantės kalnuotos, apaugusios krūmais; na, bet taip labai skirtingais nuo mūsiškių! Lyg kokie stulpai su gandralizdžiais virš miško kyšo atogrąžų palmės. Prie jų prisiglaudę, lyg vaikai isikibę į mamos sijoną, stūkso žali ir veglūs nendriu krūmai. Iš tolo savo lapais jie atrodo lyg mūsų paparčiai, tik labai dideli, sakytum, tikros eglaitės. Dideli, stori, vieni išsiskėtę, kiti susiraizgę kiūkso niekeno dar nepaliesti miško medžiai, prie jų prilipę, lyg apyniai didžiuliais lapais, kybo jų puošėjai, kurie neišsitenka žemėj, ir, pasinaudodami stipresniu medžiu stuobriais kyla į viršų. Jų papėdėj— keliu metrų žolės, kurios savo vešliais lapais stengiasi viena kitą nusmelkti. I toki mišką kojos neikelsi. O vis dėlto žmogus pamažu kuriasi tame, dar niekeno nepaliestame, miške. Ypač prie gražiosios Alto Paraná upės krantų. Tas kūrimasis nelengvas, nes nėra kelių. Vienintelis susisiekimas su pasauliu — tai ta upė. Vienoj jos pusėj Paragvajus, kitoj — Argentina. Skirtumas didelis, kaip tarp naujausio Buick ir 1930 metų Fordo. Paragvajus skursta Argentinos šešėly. Toje srity tarp Posadas ir Eva Perón uosto atrodo, kad Paragvajaus pusė yra tirščiau apgyventa, negu Argentinos, tik tas gyvenimas ten labai skurdus. Matyti daug apleistų yerbos (yerba mate) plantacijų. Argentinos Misiones prov. pradėjo Paragvajui šioj srity daryti konkurenciją. Mūsų laivai sustoja tik mūsų uostuose, paimdami yerbos krovinius ir pristatydami gyventojams reikalingų dalykų. Gi Paragvajaus gyventojai turi išvežioti savo produktus ir apsirūpinti prekėmis, naudodami savo mažus laivelius. Dabar daugelis darbininkų, dirbę yerbos plantacijose, persikelia į mūsų pusę ir vėl čia dirba, tik jau ne savoj šaly.

Kaip vienoj, taip antroj pusėj isikūrimas yra primityvus. Naujakuris pirmiausia nudegina tam tikrą miško plotą. Medžių čia niekas nekerta, nė nerauna. Tarp pusiau apdegusių medžių kamienų sodinama mandioca (toks šakninis augalas), kuris, lyg mūsų bulvė, yra pagrindinis vietinių maistas. Čia, be to, sodinami bananų medžiai, kurie dar tais pačiais metais duoda vaisių, ananasai, kukurūzai, tabakas čia auga net pasišokėdami, nė žemės nereikia arti. Čionykščių trobelės mažutės, sakytum mūsų pirtelės, jos stovi lyg kokie kupstukai ant aukšto upės kranto, tarp palmių ir bananų. Prie vandens paprastai stovi valtelė, — tai vienintelė susisiekimo priemonė su pasauliu Aplinkui be kelio, be tako tamsus miškas, iš kurio galvutės kaišo bezdžionės, žolėse šnabžda nuodingoji gyvatė yarará, vandeny pliukši „palomitas“, „malonios“ žuvelės, kurios nevienam ilindusiam į vandenį sugeba mikliai išplėšti mėsos luitelį. Gyvenimas pavojingas, primityvus, bet gražus: nei blogų kaimynų, nei karo pavojus, nei spiegiančių tangų triukšmo. Gamta, miškas ir dangus!

Netoli Eva Perón uosto mūsų laivą užpuolė peteliškės. Vienos didelės, lyg žvirbliai, kitos — mažytės, žibančios ir gražios lyg geliu lapeliai. Peteliškių lietus džiunglėse! Sakytum gėliu lietus didžiojoje Šv. Liucijos procesijoj, Barrakuose. Koks gražus vaizdas ir koks malonus pasigėrėjimas gamtos mėgėjams!

Iš Posadas miesto garlaiviu išplaukėm pirmadienio ryte, 7 val., gi Eva Perón uostą pasiekėm tik antros dienos pavakary. Uostas nedidelis, teturi tik keletą namų, viešbučį, ligoninę. Iš čia į Cataratas de Iguazú dar apie 15 km. Kelias eina tankių mišku. Iš abiejų jo pusių stūkso neįeinamo, tankaus miško sienos. Bet važiuoti gražu: stebi tuos keistus, dar nematytus medžius, dideliais žiedais gėles, aukštas, veglėlais lapais susiraizgiusias žoles. Atsiminiau, kad kai kas Misiones teritoriją vadina Argentinos Mezopotamija, tad, ją stebėdamas, atrodo, tiksliau isivaizduoji ir pirmųjų tėvų prarastąjį rojų.

Pasiekiam Cataratas — krioklius. Vandens kritimas girdis iš tolo. Toj vietoj Iguazú upė turi daugelį išsišakojimų, kurie sudaro net keletą kilometrų. Vanduo krenta nuo kiekvienos tos upės šakos keliolika metrų žemyn. Susidaro toks krintančio vandens pusratis, tik labai išpléstas. Foto aparatui tai sunku apimti. Reikia pačiam pamatyti. Vaizdas gražus ir ispūdingas. Vienas tokių krioklių vadinas velnio gerklė — garganta del diablo. Vanduo čia krenta žemyn taip, tartum dvi milžiniškas išplūskas sustatytum vieną priešais kitą. Skirtumas tik tas, kad čia vanduo krenta į toki uolos plyšį, ir gaunas duslus gurgėjimas, tarytum pats velnias rytų Iguazú vandenį. Prie Cataratas de Iguazú yra du viešbučiai: vienas Argentinos pusėj, mūsų valdžios išlaikomas, kitas — daug didesnis ir puošnesnis Brazilijos pusėj. Vieną nuo kito skiria tik upė. Turistai be sunkumų persikelia į Brazilijos pusę, nes iš ten geriau stebėti krioklius iš apačios. Beveik kiekvieną dieną yra organizuojamos ekskursijos į Brazilijos pusę, į velnio gerklę ir kitus atokiau esančius Iguazú upės krioklius.

Iš Cataratas de Iguazú grįžau autobusu, nes tuo būdu yra geriau pažinti tą raudonąją žemę. Sustojau pirmoj didesnėj vietovėj, maždaug 100 km nuo Cataratas. Tai Eldorado, kuris lyg koks pavyzdinis daržas Misiones šiaurėj. Miestelis išsidėstęs tarp dvieju upių, 15—20 km. išsitęsime. Beveik kiekvienas tos vietovės gyventojas turi yerbos plantacijas. 10 ha žemės čia yra vieno gyventojo yerbos plantacijos norma. Yra ir žymiai didesnių. Yerba, nėra žolė, kaip daugelis mano, tai yra toks medis. Panašus jis yra į mūsų lazdynų krūmą, tik kitokiais lapais. Dabar kaip tik yra nuimamas derlius. Nupiaustomos visos to krūmokšnio šakutės ir sudedamos į maišus. Maišai išvežami į džiovyklas. Yerba yra žaliasis Misiones auksas raudonojoje žemėje. Kitas labai plačiai auginamas medis yra "tung". Tai — plačialapis medis, atvežtas iš Kinijos. Čia jis gerai prigijo. Turi obuolio didumo riešutus, iš kurio spaudžiamas labai geras aliejus dažymui. Vienas iš pagrindinių augalų yra mandioca, tokiais keistais lapais, kurie atrodo lyg į visas puses išplėsti pirštai. Vienas toks augalas duoda apie 4—6 kg šakniagumbių, kurie būna gana stori, pasiekia net rankos storumo. Tos šaknys vartojamos maistui, kaip pas mus bulvės, turi labai panašią sudėtį bei skonį. Be to, čia dar labai plačiai auginami ananasai (vienas jų čia kaštuoja tik 1,50 p.), citrinos, apelsinai, bananai ir kiti šiltų kraštų augalai.

Buvau girdėjęs, kad Eldorado miestely gyvena vienas lietuvis. Kaip jį surasti, jei tas miestukas yra isitęsęs apie 20 km? Iš miestelio plano ir žemės savininkų pavardžių susidariau tam tikrą vaizdą, kur jo ieškoti. Vis dėlto turėjau padaryti apie 17 km, kol jį suradau. Man jį padėjo surasti vietinis kunigas, misijonierius, kuris mane pavėžino savo senu, muziejišku fordu. Ko galo negavom, tarškėdami mišku. Mat, jo autas neturėjo nei lingių, nei stabdžių. Be to, krisdavo durys, ir mes turėdavom jas vėl isidėti. Koks sunkus ir primityvus gyvenimas misijonieriui.

Pamačiau lietuvišką svirtį ir sakau: „Na čia tikrai lietuvis gyvena.“ Kieme sutinku kokios 12-kos metų mergaitę ir klausiu, kaip jos tėvelio pavardė.

— Roika — atsako.

— Roika gali būti ir lietuvis, pamaniau. Susirandam ir tą Roiką. Klausiu jo, ar nėra lietuvis, nes turi lietuvišką pavardę.

— Ne, — atsako, — esu rusas.

— Na, tai gal iš Gudijos ar iš Baltarusijos (Rusia blanca).

— No de Rusia blanca, — de Rusia colorada, — atsako.

Supratau tuoj, kas per paukštis. Jo iki lietuvio Mažečio namų. Turi Vis dėlto jo mergaitė mus palydėjis dvi trobas, aukštas, lyg būtų daržinės yerbai džiovinti iš lentų. Beldžiuos, — nenori isileisti. Klausiu pro duris, ar moka lietuviškai, kaip gyvena. Iš pradžių tyli, nieko neatsako. Vėliau, užsimetęs už lango, pradeda ispaniškai kalbėti.

— Nosotros todos lituanos de Washington...

Bet vargšelis negali pasakyti nė vieno logiško sakinio. Vis dėlto iš jo ištraukiau vieną lietuvišką žodį — „sudie“. Lietuvis! Bet koks nelaimingas. Vėliau jo kaimynai pasakojo, kad ir jo tėvą išvežę į pamišėlių namus. Jis dar užsilikęs, bet bėgąs nuo žmonių ir nieko nedirbąs. Kaip liūdna. Jis čia vienas, toks nelaimingas ir taip toli Misiones karšty. Žemė apleista, takas žolėmis užžėlęs, medžiai be prieziūros, išvirtę.

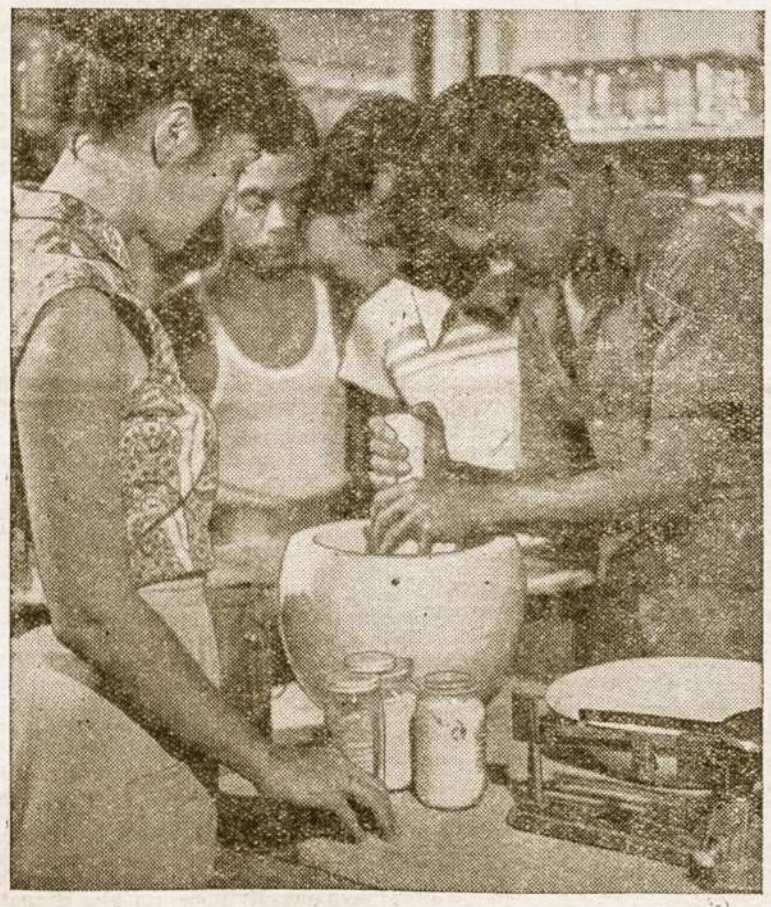

Jaunieji puodžiai mokosi daryti meniškus puodus.

Netoli gražį Piray Mini upė. Peréję tankaus miško kampą ir išsipiovę nendrines lazdas gyvatėm išbaidyti, pasiekiam jos krantą. Vanduo švarutėlis. Matyti, kaip ramiai sau plaukioja žuvys, panašios į mūsų raudas. Vanduo vilioja. Krentam į vandenį. Maudymasis puikus, nes upė gili. Tik gaila, kad negalima joje atsivėsinti. Vanduo šiltas, kaip putra. Saulė, mat, čia tokia karšta, kad ikaitina ir žemę ir vandenį. Nuo jos niekur nepasislėpsi. Prakaitas net vandeny nuo kaktos dideliais lašais varva. Iš vandens mus išgrapšto lietus. Lyja čia daug ir dažnai. Po lietaus paprastai atvėsta oras. Žmonės kiek atsikvepia. Pirmąją dieną po lietaus mažai kas dirba. Visi ilsisi, miega, nes karštomis dienomis negalima gerai pailsėti. Tik vėliau visi kimba į darbą. Po lietaus čia pasidaro toks purvas, kad niekur neišvažiuosi. Visas susisiekimas nutrūksta. Mat, asfaltuoto kelio visoje Misiones teritorijoj nėra, gi raudonojo purvo keliai ryja automobilio ratus. Misiones yra dar labai mažai apgyventa. Retčiausiai gyvenama šiaurėj, prie Cataratas de Iguazú, ir vidury, kur stūkso didžiausi miškai. Ju viduj dar niekas nėra buvęs. Tai — selva virgen. Jos vidury dabar statomas popieriaus fabrikas, nes medis čia pigus. Didžiausi rąstai čia pūva nuvirtę. Medžiagos kvadratinis metras čia tekaštuoja tik 10 p.

Susisiekimas Misiones teritorijoj dar labai primityvus. Nuo Cataratas de Iguazú iki Posadas apie 400 km nuotolį kursuoja patys blogiausi autobusai, be langų, išgverę, pasenę. Lyg kokios barškančios dėžės brazda siauru miško keliu. Kelias čia toks siauras, kad sunku net prasilenkti su kitu automobiliu, nors ju čia labai maža. Važiuojant autobusas kerta pakelės žoliu žiedus, kuriu kieti pumpurai krenta į vidų per langų skyles. Baisiai limpančios ir nemalonios yra raudonosios žemės dulkės. Sakytum, lyg kas surūdijusią geležį tau ant galvos tarkuoja. Iš kelionės grįžti visas raudonas. Ir blagiausia, kad negali tu dulkių nusidulkinti, nei išvalyti: reikia merkti drabužį vandenin ir gerai uždėti muilo.

Sunkus gyvenimas čia misijonieriui. Karštas klimatas, baisūs nuotoliai, primityvios gyvenimo sąlygos. Vietiniai žmonės čia daugiausiai atvykę iš Paragvajaus. Jie gana pamaldūs. Susitikę kunigą, susideda rankas ir prašo palaiminimo. Kunigą jie gerbia, pas save mielai priima, nors patys jie taip pat vargšai, ištisas dienas praleidžia gerdami matę ir valgydami mandiocą.

(Bus daugiau).

Kankinys už tikėjimą

A. A. KUN. VLADAS ČEGIS

Kovo 15 d.. šiais metais tuojau po vidurdienio staiga širdies smūgio ištiktas atidavė savo taurią sielą Viešpačiui labai visų mylimas ir gerbiamas kun. Vladas Čegis, kuris, atvykęs kaip tremtinys 1949 m. iš Vokietijos, ėjo kunigo pareigas pas kun. J. Čepukaitį šv. Andriejaus parapijoj Philadelphijoj. Iš vakaro dar teko su velioniu matytis ir kalbėtis. Niekam nė į galvą neatėjo mintis, kad taip greitai Dievas jį pašauks. Mirties dieną taip pat atrodė gražiai, pilnas uolumo ir rengėsi sekmadienio pamokslui. Po pietų nuėjo į bažnyčią ir grįžęs klebonijon atsisėdo į kėdę ir pradėjo mirti. Už trijų minučių atsiskubino gydytojas, bet gyvybės nebuvo galima išgelbėti ir, suteikus paskutinį patepimą, ramiai atidavė į Sutvėrėjo rankas savo išvargusią sielą.

Kunigas Vladas yra gimęs 1884 m. rugp. 13 d. Obeliuose, Rokiškio apskr. iš tėvų Antano ir Jievos Stočkaitės. Pradžios mokslus ėjo Obeliuose iki 1900 metų. Paskui persikėlė į Petrapilį-Leningradą ir ten mokėsi gimnazijoj iki 1907 metų. Tais pačiais metais istojo Petrapilyj seminarijon ir 1912 metais sausio 8 iš vyskupo Roppo priėmė kunigo šventimus. Jaunas, uolus ir pilnas apaštališkos davasios kunigas 17 metų darbavosi Petrapilyj caro metu ir vėliau, kai užėjo bolševikai.

Bet bolševikai negalėdami pakęsti, kad uolus apaštalas veda sielas prie Dievo, lanko ligonius, moko vaikus katekizmo ir guodžia kalinius, nutarė jį suimti. Ir štai jau 1929 metais kun. Vladas sėdi Leningrado sunkiuju darbu kalėjime Kartą patekus į bolševikų kalėjimus, tik stebuklu galima iš jų ištrūkti. Bet tas stebuklas taip pat ilgai neįvyksta, nes kun. Vladui reikia nešti sunku kalinio jungą du metu kalėjime ir po to susilaukia visam gyvenimui ištrėmimo į sunkiuosius darbus, į koncentracijos stovyklą Uralo kalnuose. Tenai sunkiai dirbdamas, mažai gaudamas valgyti, ne kartą mušamas, stumdomas kun. Vladas iškenčia sunkią katorgininko dalį iki 1933 metų, kol pagaliau įvyksta tasai laukiamas stebuklas, kai bolševikai sutinka su Lietuvos valdžios pasiūlymu pasikeisti kaliniais. Ir štai Vladas Čegis kartu su vyskupu Teofiliu Matulioniu ir kitais 10 draugų kunigų pargrįžta išdžiūvęs, išbadėjęs su palaužta sveikata į Lietuvą.

Truputį pasilsėjęs, pradeda darbuotis iš pradžių kaip vikaras Šiauliuose, o 1936 metais gauna klebono vietą ramioj Meškuičių parapijoj Ten būtų ir pabaigęs savo amžių ir gal būtų ilgėliau pagyvenęs, jeigu bolševikų tironiška ranka nebūtų užgrobusi Lietuvos.

Jau 1940 metais, pirmą kartą atėjus bolševikams į Lietuvą, daug baimės ir nerimo teko patirti kun. V. Čegiui, bet vokiečiams juos išvijus vėl lyg atsikvėpė, bet neilgam nes 1944 metų vasarą staiga pervėrė visų širdis skausminga ir šiurpulinga žinia, kad bolševikai grįžta atgal. Jau dabar ir kun. Vladas nutarė trauktis ir 1944 metų spaliu 8 jau peržengė Lietuvos sieną į Vokietiją, į nežinomą ateitį, palikdamas Meškuičių parapiją, kurioje išbuvo 8 metus.

Dabar vėl prasidėjo tremties kryžiaus keliai. Kelioniu vargas, tremties dalia, nežinoma ateitis, valgio, kambario trūkumai, rūpesčiai patekti į saugesnę šalį — Ameriką paveikė ir taip jau išvargintą širdį ir nervus. Bet kun. Vlado dvasinė energija ir apaštališkas uolumas imdavo viršų, ir dėl to matome jį visur uoliai besidarbuojantį įvairiose tremtiniu stovyklose, kaip Memmingene ir kitur, iki pagaliau susilaukia tos laimingos dienos, kada gali persikelti į laisvės šalį — Ameriką. Tą persikėlimą išrūpino gerasis šv. Andriejaus parapijos klebonas kun. Juozas Čepukaitis, pas kuri kun. Vladas atvyko 1949 metų rudenį ir išbuvo iki pat mirties padėdamas dirbti parapijos darbą.

Geras maistas, jo giminaitės, sesers dukters, p-lės Emilijos Plavičiūtės, klebono J. Čepukaičio ir kitų kunigų bei pasaulečių rūpestinga globa kun. Vlado palūžusiai sveikatai davė daug vilties dar sugrįžti į nepriklausomą Lietuvą. Bet Dievo buvo kitaip lemta, nes štai staiga pašaukia pas Save.

Brangusis kunige Vladai, Tu jau gavai kankinio vainiką, nepasieks daugiau tavęs Stalino ranka, nes jis, susitepęs nekaltu krauju, jau atsistojo teisingojo Teisėjo akivaizdoje. Mes už Tave meldžiamės, bet greičiausiai Tu, Kunige Vladai, už mus meldiesi. Ilsėkis ramybėje, užbaigęs sunkią kankinio kelionę

J. Bružikas, S. J.,
Bolševikų kalėjimų bendradalis.

— * —

ATSIVERTĖ KOMUNISTĖ ADVOKOTĖ.

Vyskupas Fulton J. Sheen, kuris yra grąžinęs Kat. Bažnyčion daugelį žymių asmenybių, neseniai pakrikštijo daktarę Bella V. Dodd, New Yorko advokatę ir vienintelę moterį, iki šiol buvusią komunistų partijos tautinio komiteto narę JAV-bėse.

Po savo atsivertimo dr. B. Dodd pareiškė, kad ji daugelį metų davė viešą papiktinimą kaip komunistė ir dabar, atmetusi komunizmą, savo tikėjimu gimė Kat. Bažnyčiai. Ji po daugelio metų klaidžiojimo sugrįžo į savo tėvų tikėjimą. Ilgai ji savo širdį maitinusi besielėmis dogmomis, dalyvaudama kliedinčiame komunistų veikime ir propagandoje, bet dabar nusižeminusi ir dėkinga kreipianti savo akis į tikėjimo namus. Bet ji taip pat prisipažįsta, kad net didžiausiame komunistiniame kliedėjime nenustojo skaičiusi Naujojo Testamento. Ne dėl to, kad būtų turėjusi religinį palinkimą ji skaityti ar kad ji būtų laikiusi Dievo ikvėptu, bet tik jame matydama gražią ir vertingą literatūrinę knygą. Dabar, kaip tikinti, ji vertina Šv. Raštą jau dėlto, kad jis patikrina žmonių viltis geriau, kaip visi rašytojai ir visos revoliucijos. Karčioje patyrimo mokykloje, sako toliau ši advokatė, supratau, kad negalima tarnauti žmonėms su visu nuoširdumu, pirmiau netarnaujant Dievui.

Vincas Laimutis.

LAISKAS IŠ MASKVOS

— Mano brolis rašo iš Maskvos ir džiaugiasi.

— Ką? Džiaugiasi, kad gyvena Maskvoje?

—— Ne, jis džiaugiasi, kad dar yra gyvas.

Istorinės svarbos ivykiai Rosario mieste

Statomoji Lietuviu Šv. Kazimiero bažnyčia Rosario mieste.

Sekmadieni, balandžio 19 d., Rosario lietuviu kolonija pradeda naują periodą savo istorijoje: tą dieną Jo Eminencija Rosario kardinolas dr. Antanas Caggiano aplankys statomąją lietuviu parapinę bažnyčią ir pašventins kertini akmeni.

Tą pačią dieną bus taip pat pašventintas naujas lietuviu tautinis kryžius. Prie lietuviško kryžiaus pagaminimo dedasi visi Rosario lietuviai, vadovaujami Argentinos Lietuviu Bendruomenės Rosario skyriaus.

Kardinolo atsilankymo proga lietuviu draugiju atstovai pasveikins savo Ganytoją visos Rosario lietuviu kolonijos vardu ir atminimui jam iteiks tautiniu raštu staltiesę.

Tėvai Marijonai, kurie rūpinasi šv. Kazimiero bažnyčios statyba, i tos šventovės kertinio akmens šventinimo iškilmes kviečia visus Pietu Amerikoje gyvenančius kunigus. I šias istorinės reikšmės iškilmes atvyksta taip pat ir Marijonu Vienuolijos Provincijolas D. G. kun. V. Atkočius M.I.C. iš Š. Amerikos.

Visi Argentinoje gyvenantieji lietuviai yra kviečiami dalyvauti šiose didžiosiose Rosario lietuviu iškilmėse. Ypač laukiami apsčiau atvykstant artimesniuju koloniju lietuviai, kaip Santa Fe, Kordobos, Berisso, Avellanedos ir Buenos Aires.

Lietuvišką pamokslą tą diena pasakys kun. dr. Pranas Brazys M.I.C., Buenos Aires apylinkės lietuviu klebonas.

Iškilmiu muzikalinę dali išpildys Rosario lietuviu šv. Kazimiero Šventovės choras.

Iškilmėse judamus paveikslus — filmą padarys kun. Juozas Margis M.I.C. iš Avellanedos.

Šiu istoriniu iškilmiu sėkmingumu rūpinasi visos Rosario lietuviu draugijos: Argentinos Lietuviu Bendruomenės Rosario skyrius, Gyvojo Rožančiaus Brolija, Šv. Kazimiero bažnyčios choras ir Tėvu Marijonu Vienuolija.

Dėl smulkesniu žiniu prašome kreiptis šiuo adresu: Padres Marianos, Laprida 2785, Rosario, S. Fe.

VISKO PO TRUPUTI

ŠIRDIES OPERACIJOS

Apie 100.000 žmoniu tiktai JAV gimsta su širdies trūkumais, bet daugeliui ju buvo padėta nuostabiomis širdies operacijomis. Chirurgai operuoja ne tik širdies paviršiuje, bet ir jos viduje. Vienam pacientui po reumatinio drugio buvo taip susiauréjusi širdies anga, kad kraujo apytaka buvo sutrikusi ir žmogus jautési labai blogai. Dr. Harken, panaudodamas aparatą, kuris operacijos metu pavadavo širdi, paciento širdyje padidino angą, sutvarké širdies vožtuvus ir ligonis pasveiko. Kai kurios širdies vidaus operacijos pradėtos daryti tik paskutiniais keleriais metais. Reikale gydytojai padaro pakeitimus gyslose arti širdies ar plaučiu. Yra specialūs irankiai, kuriais galima užsiūti viduje esančiose širdies sienelėse skylutes. Kai kurios ligoninės studijuoja galimybes tokias širdis, turinčias skylėtas pertvaras, užtaisyti plastinėmis „sagomis". Neseniai jau buvo padaryta tos rūšies operacija vienai moteriai, kurios, širdies vožtuvui neužsidarant, švirkšdavo atgal tyras kraujas, turis eiti maitinti organizmą. Gydytojas idėjo i normaliai veikiančią širdies pusę plastini kamuoléli, kuris, širdies raumenims spaudžiant, užstoja tą skylutę, kraujas beveik normaliai cirkuliuoja ir moteris, pirma vos galėjusi skersai kambari pereiti, dabar gali kaip reikiant šeimininkės pareigas atlikti. Po operacijos tiesiog i širdi išvirkščiama streptomicino ar penecilino, kad apsaugotu nuo užkrėtimo. Dabar jau daromos tokios širdies operacijos, kurios prieš kelerius metus buvo tiesiog fantastiškos

STORULIU KLUBAS

Ko tiktai néra toje Amerikoje! Štai Chicagoje yra suorganizuotas klubas storu moteru, kurios nori suplonéti. Klubo nariais priimamos tiktai moterys ir ju visose JAV-bėse yra prisirašiusiu net 2.500. Klubas daro susirinkimus kas savaitę. Vienas svarbiuju pareigu ju susirinkimuose — pasisvėrimas. Jeigu jos kiek nors priaugo svorio, turi sumokėti pabaudą. Susirinkimuose dažnai gydytojai ir gailestingosios seserys skaito paskaitas, duodami patarimus, kaip numesti svori. Neseniai viena moteris klubo susirinkime buvo paskelbta čempijone: ji numeté 48 kilogramus svorio ir dabar sveria tiktai 84 kg. Jos aukštis yra 1,52 m.

MIRĖ ANGLIJOS KARALIENĖ

Iki šiol Anglijoje buvo net trys karalienės, nors tik viena — jauniausioji — yra karalienė - valdovė. Kovo 24 d. miré seniausioji karalienė, dabartinės Anglijos valdovės Elzbietos II senelė. Karalienė Marija, pereitais metais mirusio karaliaus Jurgio motina, savo tautos buvo mylima ir gerbiama. Ji buvo labai populiari, ypač pirmojo karo metu, su kitomis moterimis dirbdama sužeistuju kariu labui ir rūpindamasi ju šeimu paguodimu. Mirus jos vyrui Jurgiui IV, ji atsidėjo savo anūkės, dabartinės karalienės aukléjimui, Miré sulaukus 83 metu amžiaus. Su visa karaliams teikiama pagarba buvo palaidota karališkoje koplyčioje.

EISENHOWERIS TURI SOVIETU ORDENĄ

Gen. D. Eisenhoweris buvo ir, atrodo, tebėra vienintelis vakarietis, apdovanotas aukščiausiuoju sovietu pasižyméjimo ženklu, vadinamuoju Pergalės Ordenu. Ši ordeną gen. Eisenhoweriui, Stalino isakytas, 1945 metais iteiké Berlyne maršalas Žukovas.

Ordenas yra stambios penkiakampės žvaigždės pavidalo, padarytas iš platinos. Kiekvieno kampo viršūnėje yra stambus brilijantas. Pačiame viduryje — emaliuota Kremliaus miniatūra, apvesta rubinu vainiku. Ordeno medžiagos verté, žinovu tvirtinimu, siekia 120.000 doleriu vertės. Kas saké, kad tokie ordenai yra „buržuazinis prietaras?"

IPRASTOS ŽINIOS

Keliu savaičiu laikotarpy sovietinės liaudies mokslininkai pajėgė išrasti „greitam konservu užvirimui mašiną", be to, „aparatą, kuris parodo angliu kasyklose metano dujas" ir „naują būdą mechaniškai dirbti plytas". Iš Pragos sužinome, kad buvo išmėginta nauja „aiškios sąskaitybos socialistiné sovietiné sistema" (kaip visi žino, kapitalistiné sąskaityba yra pilna paslapčiu ir nesuprantama). Maskva praneša, kad vienas technikas rusas išrado aparatą „viduriu radiografijoms daryti". Iš to aišku, kad sovietu medicina yra pirmoje vietoje pasauly, o tą patvirtina ir tai, kad garsiojo raudonojo superkongreso metu apie medicinos išsivystymą paskaitą skaité draugas Berija, policijos ministeris.

Taip pat ir kitose srityse pastebima nuostabi „pažanga". Viename iš paskutiniuju TASSo pranešimu aiškinama, pavyzdžiui, kad „sovietu technikai po daugelio méginimu atrado naują būdą girios medžius paversti vaismedžiais". Šis būdas vartojamas plačia skale gamtos perkeitimui. Einant naujuoju metodu, laukinio medžio viršūné nupiaunama ir po jos žieve ikišama vaismedžio šakelės, kurios prigydamos pavirsta šakomis. Ir visa tai padaryta, né iš tolo neminint kapitalistiško ir buržujiško metodo, kuris jau kelis šimtmečius žinomas skiepijimo vardu. — (Candido, 1952, 51).

STACHANOVIETIŠKOS SKYRYBOS

Pragos tribunolas išklausé draugo Kohut skyrybu prašymą, kuriuo apkaltinama žmona, „turinti netinkamu ypatybiu komunistinei šeimai". „Draugė Kohut", — sako teismo nutarimas, — „verté savo vyrą švenčiu dienomis praleisti laiką kartu su ja ir su dukterimis, tuo trukdydama atlikti jo pareigas darbe ir dalyvauti partijos susirinkimuose, kurie yra tam, kad stiprėtu demokratiška dvasia ir augtu darbininku pažangos kultūra".

GYVATĖS IR ŽMONĖS

Indijoje yra vienas kaimas, kur daugiau gyvačiu, nei žmoniu. Žmonės moko gyvates šokti pagal fleitos taktą. Iškiša jos ilgus kaklus iš dėžės ir linguoja sykiu su muzikantu — toks tai ju šokis. To kaimo gyventojai keliauja per visą Indiją su šiais šliužais ant nugaros ir stebina žmones.

Vos pradedąs kalbėti berniukas mokomas groti fleita, o mergaitės maitina pavojingas kobras. Kaime vaikai ne lėlėmis ir arkliukais žaidžia, bet... gyvatėmis. Jie kartu valgo pieną iš vieno indo ir niekada savo draugu nepykina. Žmonės žino prieš nuodus paslapti ir ją tik tėvas sūnui pasako. Išlaikę metus pagautą gyvatę, vėl nuneša miškan lygiai i tą pačią vietą ir paleidžia pabučiavę. Gyvatės tegali gyventi tik miške — pas žmones ir gerai maitinamos nusibaigia.

SPAUDA

ATSIUSTA PAMINĖTI

1. **Česlovas Grincevičius, VIDURNAKČIO VARGONAI,** Neitikėtinos istorijos. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas, 1953 m. Chicago. Tai yra tikrai neitikėtinu nuotykiu-noveliu rinkinys, kuris sudomins kiekvieną, kai jam prakalbės kalnai, kai šventieji susidomės žemiškais reikalais, kai išgirs paslaptingai grojant vargonais be vargonininko...

2. **ARGENTINOS LIETUVIU CENTRO METRAŠTIS, 1927-1952.** Metraštis dedikuotas **Daktaro Jono Basanavičiaus Atminties Pagerbimui.** Lietuviu Centro leidinys, Tabaré 6950, Buenos Aires, Argentina. Metraštyje duodama straipsniu ispanu ir lietuviu kalbomis apie Dr. J. Basanavičiu ir Lietuviu centro veiklą. Iliustruotas daugeliu grupiniu ir asmeniniu fotografiju, kurios parodo šios organizacijos veiklą 25 metu laikotarpyje. Nežiūrint jo trumpumo, vis tik Metraštis yra nemažas indėlis i Argentinos lietuviu kolonijos istoriją.

3. Š. K. AIDAI, Nr. 3(92), Vasaris, 1953 m. Žurnale duodama ne tik idomiu straipsniu, bet svarbiausiai — jaunuju Šv. Kazimiero Akademijos auklėtiniu kūrybos.

5. **PELĖDA,** Juokdarybos Susivienijimo Ménesinis Organas, Nr. 1(18), Sausis, 1953 m.

5. **MŪSU VYTIS,** P.L.S.S. Vadu, Vadoviu ir Akademiku Skautu-čiu laikraštis, Nr. 1(51), Sausis-Vasaris, 1953 m. Red. **Br. Kviklys.** Pažymėtina, kad nuo šio numerio „Mūsu Vytis" spausdinamas spaustuvėje. Turi gražiu straipsniu, ypač naudingas skautu vadovams.

6. **KELEIVIS,** Mažosios Lietuvos Lietuviu Laikraštis, Nr. 3(20), Kovas, 1953 m. „Keleivyje" rašoma: „Kad Mažoji Lietuva nemiré ir nemirs, to akivaizdus liudininkas yra tarp kitu reiškiniu, ir mūsu „Keleivis", po naujo atgaivinimo išeinąs štai jau ketvirtuoju numeriu, o jei skaityti mūsu amžiu nuo tu laiku, kai Fr. Kuršaitis isteigé pirmąji „Keleivi", tai bus jau per šimtas metu. Ar nebūtu pageidautina, kad kiti lietuviški laikraščiai truputi daugiau démesio atkreiptu tiek i Mažosios Lietuvos reikalus apskritai, tiek į Maž. Lietuvos lietuvininku ir Lietuvos pajūrio draugu laikrašti „Keleivi"? Yra tokiu laikraščiu, kurie savo skaitytojams dar net nepraneše, kad mes esame ir keliaujame". Mes jau esame savo skaitytojams ne tik praneše, bet ir „Keleivio" žiniomis informavę apie Maž. Lietuvą ir jos veikėjus.

Budėk

Skautu Skyriu veda vyr. skltn. Vyt. Namikas.

* Šv. Kazimiero, Lietuvos skautu Globėjo, šventę Buenos Aires skautai-tės paminėjo kovo 8 d. Visi uniformuoti dalyvavo pamaldose ir laike ju ėjo garbės sargybą prie šv. Kazimiero altoriaus. Tuoj pat po mišiu buvo iškilminga draugovės sueiga.

* Kovo 1 d. skautai-tės ir skautai vyčiai, nepaisant blogo oro ir lietaus, buvo išvykę i iškylą pas žinomą skautu bičiuli ir réméją p. K. Gasevičiu. Iškyla praėjo nuotaikingai, bešokant tautinius šokius, „ragučiu" polkutę, bežaidžiant ivairius žaidimus, na, ir bevalgant p. p. Gasevičiu keptą puiku „asado". Ta pačia proga skautai pasveikino savo bičiuli su vardo diena. Vakare po trumpo lauželio ir po keletos lietuvišku dainu grįžo vėl visi i Buenos Aires.

* Lapkričio 19 d. yra atgailos ir maldos diena, kurią lankomi ir puošiami artimuju kapai, pagerbiami mirusieji. Hanau vokiečiu skautu Speerflug draugové aplanké a. a. v. s. **Miko Kukučio** kapą ir velioni pagerbé. Rytą 9 valandą ant kapo išties draugovės véliavą, ant paminklo uždėjo skautišką fetrą ir pastaté keturiu skautu garbės sargybą, kuri pasikeisdama išstovėjo iki 17 val. 16,30 val. čia susirinko visa draugové ir atvyko negausus skaučiu būrelis. Draugininkas s. Pfannmülleris pasaké kalbą, kurioje apgailestavo staigią, ankstyvą mirti, gana šiltai paminėjo velionies asmens ir skauto savybes bei jo nuveiktus darbus skautybei. Po draugininko kalbos visi pasimeldé už velionies vėlę. Minėjimo metu aplink kapą degė 30 žvakučiu ir stovėjo 8-niu skautu-čiu garbės sargyba. Minėjimo iškilmėms pasibaigus, čia pat prie kapo davė įžodi keturi vokiečiu skautai. Šis mirusiojo mūsu skautininko pagerbimas Hanau lietuviams padaré malonu ispūdi, o vokiečiams nusistebėjimo. Ne vienas praeivis vokietis susidomėjęs klausinėjo apie velionies asmeni.

(Skautu Aidas, Nr. 1).

* Užsieniečiu skyriaus vedėjas v. s. dr. V. Čepas dalyvavo Geležinės Uždangos Broliju Konferencijoje New Yorke. Joje buvo priimtas memorandumas Tarptautiniam Skautu Biurui, liečiąs tautiniu Broliju, veikiančiu ne savo krastu teritorijose, pirpažinimą.

* Prezidento Eisenhower žmonai iteiké Amerikos skaučiu nario ir garbės prezidento ženklus. Ponia Eisenhower yra septintoji iš eilės, gaunanti tokius skaučiu ženklus.

KRONIKA

* **Mažosios Lietuvos Tarybos** prezidiumas Hanoveryje kovo 4 d. svarsté savo santykius su išemigravusiais i užjūrius mažlietuviais bei savo laikraščio „Keleivio" reikalus. Taip pat buvo plačiai kalbėta paminklo Vydūnui pastatymo klausimu. MLT laiko, kad Vydūnas buvo ne tik jos, bet ir visos lietuviu tautos garbės narys, todėl jo atminimą norėtu iamžinti ypatingai gražiai. Tam tikslui MLT žada imtis iniciatyvos ir tikisi, kad visi lietuviai prie paminklo pastatymo prisidės. Be to, buvo svarstomas klausimas lietuviu atstovo prie Bonnos vyriausybės paskyrimo, kuris šiuo metu būtu labai reikalingas. Tuo reikalu buvo nutarta kreiptis i VLIKą ir LDŠ, kad jie greičiau toki atstovą prie vokiečiu valdžios paskirtu.

* **Kovo 13-15 d. JAV-bės** New Yorko mieste buvo suruoštas Vidurio Europos Krikščioniu Demokratu Sąjungos kongresas. Kongresas pravestas šūkiu „Su krikščioniškąja demokratija i išsilaisvinimą žmonėms ir tautoms Lietuvos, Latvijos, Lenkijos, Čekoslovakijos, Vengrijos ir Jugoslavijos" Kongrese dalyvavo visa eilė šiu kraštu žymiausiu krikščioniu demokratu veikėju, taip pat ivairiu sąjudžiu ir tarpt. organizaciju atstovai. Kongresui sveikinimo telegramą pasiunté VLIKo pirm. M. Krupavičius, be to, VLIKo vardu žodžiu ji pasveikino VLIKo JAV-bėse atstovas V. Sidzikauskas. Iš lietuviu krikšč. demokratu i kongresą buvo nuvykę L. Šimutis, prof. K. Pakštas, prof. A. Paplauskas-Ramūnas, Dr. D. Jasaitis, Dr A. Šerkšnas, St. Lūšys, P. Balčiūnas, St. Prapuolenytė ir kt. Apie Lietuvos padėti ir lietuviu krikščioniu demokratu veiklą tremty referavo prof. K. Pakštas. JAV sekr. Dulles savo atsiustame sveikinime pažymėjo, jog „taip, kaip dabar, nebus visą laiką, nes tai nesuderinama su žmogaus prigimtimi. Pavergtu tautu reikalus amerikiečiai laiko savo reikalu." Be jo, sveikino dar buv. Prancūzijos užs. reik. min. Šumanas, dabartinis min. Bidault ir daug kitu žymiu politiku bei liberalu, socialistu bei kitu ideologiniu grupiu atstovai.

* **Gudai kovo 25 d.** šventė savo laisvės šventę. Lietuviai savo kaimynams Rytuose reiškia simpatiju ir linki, kad jiems sėkmingai pavyktu iškovoti Laisvajai Gudijai nepriklausomybę, tik drauge taip pat pageidauja, kad gudai nereikštu nepagristu ir neprotingu pretenziju i tikrąsias lietuviu žemes ir Lietuvos istoriją, kaip tai mėgina daryti kai kurie ju veikėjai. Tokie dalykai tik gali sudrumsti lietuviu simpatijas gudams ir aptemdyti draugiškus abieju tautu santykius. Juk savaime aišku, kad pvz. dėl Lietuvos sostinės Vilniaus negali būti daroma jokiu nuolaidu, ir šiuo reikalu visa lietuviu tauta yra vieninga.

* **Širdies priepuoliu staigiai** miré Paryžiuje gyvenąs Royal Tyler, gener. NCFE delegatas Europoje. Jis gerai pažino Lietuvos ir lietuviu reikalus, ir jo déka ne vienas lietuvis studentas gavo stipendiją Strasburgo Kolegijoje ar Paryžiuje. Iš viso jis labai rūpinosi lietuviais studentais ir stengési kuo galėdamas jiems padėti. Visi lietuviai studentai ir organizuotoji lietuviu visuomené gedi netekusi savo bičiulio.

* **Vokietijos Lietuviu Bendruomenės** Krašto Valdyba, **kuri leidžia** savaitini biuleteni „Informacijos", jau kuris laikas toki pat biuleteni leidžia vokiečiu kalba, pavadinta „Informationsblatt". Šis biuletenis turi tikslą teikti medžiagos informacijai iš mūsu okupuotos Tėvynės ir lietuviu gyvenimo laisvajame pasaulyje vokiškai skaitančiai visuomenei, laikraščiu redakcijoms ir atsakingiems politikos asmenims. Krašto Valdyba yra pasiryžusi toki biuleteni vokiečiu kalba leisti tol, kol atsiras kita kompetentinga istaiga, kuri panašia akcija užsiims.

* **Brazilijoje ir Venecueloje** gyvenantieji lietuviai gali atsikviesti savo artimuosius gimines, gyvenančius Vokietijoje. Brazilijoje turi kreiptis i Vokiečiu konsulatus, o Venecueloje — i „Instituto Agrario Nacional", Caracas mieste.

* **Stasio Santvaro** rinktinės poezijos knygą redaguoja poetas Bern. Brazdžionis. Išleis leidykla „Patria". Redaktorius taip pat parašė ivadą i Santvaro poeziją.

* **PLB VK „Informacijos"** rašo, kad Lietuviu Vasario 16 gimnazijos mokiniu krepšinio komanda buvo pakviesta i Osnabrücką sulošti dvejas draugiškas rungtynes. Abejas rungtynes laiméjo lietuviai. Prieš žaidimą ju organizatorius publikai pristaté lietuviu gimnazijos komandą, kaip geriausią moksleiviu krepšinio komandą.

* **Šv. Kazimiero Kolegijos,** Romoje, vicerektorius prel. dr. L. Tulaba neseniai léktuvu nuskrido i JAV-bes ir apsistojo Chicagoje, kur aplankys Kolegijos serganti geradari prel. Brišką. Véliau vyks i Toronto, Kanadoje, ir i Bostoną. Jo kelionės tikslas, be prel Briškos aplankymo, nauju kandidatu teologinėms studijoms jieškojimas. Apie birželio mėn. tuo pačiu tikslu i JAV vyks Kolegijos rektorius vysk. V. Padolskis.

* **Estai, gyvenantieji tremtyje,** sudaré savo egzilinę vyriausybę. Vyriausybės sudarymo dokumentas buvo pasirašytas Oslo mieste, Norvegijoje, nors ją sudaré Švedijoje gyvenantieji estai, buvę paskutinės vyriausybės nariai, nes šio krašto istatymai neleidžia to daryti. Kitu kraštu estu bendruomenės nesutinka pripažinti šios vyriausybės, nes i ją neleina dešiniuju partiju atstovai. Tariamasi vyriausybės sąstatą papildyti, susitariant su dešiniaisiais ir konservatoriais, ir po to išrinkti egzilini prezidentą.

* **Gudai kovo 25 d.** švenčia savo Nepriklausomybės paskelbimo šventę. Oficialus Laisvės šventės minėjimas Buenos Aires, ivyks balandžio 12 d. pamaldomis Ukrainiečiu ortodoksu bažnyčioje ir iškilmingu aktu Lietuviu Klube. Paminėjimui Argentinoj gyvenantieji gudai kviečia ir kitu tautu atstovus.

Lietuviai visam Pasauly

JUNGTINĖS AMERIKOS VALST

* **Vysk. V. Brizgio** atsilankymo LosAngeles mieste proga vietos lietuviu klebonas kun. J. Kučingis Lietuvos vargus ir padarytąją Nepriklausomybės laikais pažangą išgarsino per radiją ir milijoninę Los Angeles spaudą.

* **Apie pianisto A. Kuprevičiaus** koncertą New Yorke šiltai atsiliepė beveik visi didieji laikraščiai. „New York Worlk Telegram and Sun" kovo 9 d. idėtoj kritikoj džiaugiasi ne tik jo programos pasirinkimu, bet taip pat gražia technika ir sugebėjimu isijausti i skambinamus kūrinius. „New York Herald Tribune" muzikos kritikas A. Berger davė platesnę jo muzikinės veiklos apžvalgą ir šiltą jo koncerto New Yorke ivertinimą. Taip pat teigiamai A. Kuprevičiaus, savo koncertais garsinančio lietuviu vardą, debiutą kovo 9 d. ivertino „New York Times" muzikos žinovas Noel Straus. A Kuprevičius koncerte paskambino taip pat ir K. Čiurlionio kūriniu.

* **J. Kazicko ir K. Valiūno** 1000 doleriu stipendija paskirta stud A. Sužiedėliui, studijuojančiam Washingtono universitete. Stipendiju komisiją sudaré A. Šimutis, Dr. V. Viliamas ir P. Jurkus. Iteikiant stipendiją, ta proga kalbą pasaké gen. konsulas J. Budrys ir kt

* **Lietuvis kun. K. Žvirblis,** dominikonas, dvylika metu sékmingai déstęs filosofiją ir teologiją Providence kolegijoje, paskirtas profesoriumi i šv. Jono universitetą Broklyne, kur déstys psichologiją ir teodicéją.

* **Kun. Dr. J. Prunskis,** „Draugo" redaktorius, pereitu metu pabaigoje šventė trigubą sukakti: 45 metu amžiaus, 20 m. kunigystės ir 23 m. žurnalistinio darbo. Dr. Prunskis yra vienas pačiu žymiausiu lietuviu žurnalistu, buvęs kataliku spaudos direktoriumi, „XX Amžiaus" redakt. Lietuvoje,dabar yra „Draugo" redaktorius ir daugelio laikraščiu bendradarbis Š. Amerikoje Jis yra padaręs daug žurnalistiniu kelioniu, apvažinėjęs net 24 kraštus, mūsu kolonijai pažistamas iš savo buvojimo Argentinoje. Tarp kitko, savo pasikalbėjime išspausdintame „Draugе", jis sako, kad vaišingiausi lietuviai buvo Venecueloje ir Argentinoje.

SVARBIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

VIEŠBUČIAI ATOSTOGOMS:

* **KAZIMIERAS STANKŪNAS** vasaros ménesiams išnuomuoja atskirus departamentus atostogaujantiems labai gražioje ir sveikoje vietoje **Villa del Dique, Calamuchita, Sierras de Córdoba.** Dél sąlygu kreiptis laišku i savininką arba teirautis „LAIKO" red.

* **„PENSION LITUANA",** sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnu ežero (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, maždagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik $ 17.

* **CONDOR HOTEL,** Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Rio III (Sierras de Córdoba). Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik $ 19.

* **„LIETUVA"** Sav. V. Nalivaika. Dél informaciju kreiptis: Turismo Agencia, **Florida 165** (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5, T. E. 33-9584.

* **„ŽEMAITIJA".** Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.

* **J. ZUBRICKAS IR A. KIRSTUKAS** fotografuoja vestuves, krikštynas, pobuvius ir kitus šventinius subuvimus. Herrera 287, Bs. Aires, T. E. 26-9672.

* **HORACIO E. CZOP** fotografuoja vestuviu, gimtadienio, sužiedotuviu, krikšto ir ivairiu švenčiu progomis. Isleta 3317, Val. Alsina (4 de Junio).

* **OPTIKAS V. RASIŪNAS:** Gral. Mariano Acha 876, Morón: šešt. 13-17 val. ir sekm. 13-16 val.

* **MINKŠTU KĖDŽIU DIRBTUVĖ** Sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

* **ČIUŽINIU, UŽUOLAIDU DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ.** Parduodama bovelna, vilnos, ivairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kédės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kédės. Sav. **Antanas Šalčiūnas:** Juan B. Alberdi 933 — Bs. Aires. T. E. 60-2784.

* **Prof. Gravrokas,** buvęs Vytauto Didžiojo universiteto rektorius, susirgo kairės pusės paralyžiumi. Gydomas ligoninéje pamažu sveiksta. Jo sūnus prieš pat tėvo susirgimą buvo pašauktas i JAV kariuomenę.

* **Kun. Kazimieras Bičkauskas,** Indiana Harbor, netoli Chicagos, lietuviu parapijos klebonas sausio 18 d. atšventė 40 metu kunigystės sukakti ir ta proga už didelius jo nuopelnus Šv. Tėvo buvo pakeltas prelatu.

* **Bernardas Brazdžionis,** mūsu didysis poetas, jau baigia ruošti lietuviškos prozos antologiją. Drauge, atspėjamu laiku, ruošia ir pasaulinės poezijos antologiją. Joje bus visu tautu poezija, pradedant nuo senuju iki dabarties; kreipiamas dėmesys ypač i Lietuvos kaimyniniu ir mažuju tautu poeziją. Knygą leis Chicagos Liet. Knygos Klubas, vadovaujamas kun. dr. V. Bagdonavičiaus MIC.

* **Antanas J. Miciūnas MIC** paruošė ilgesnę studiją apie lietuviu laikraščius JAV-bėse. Studija apima visus lietuviškus laikraščius, kurie tik nuo pradžios emigracijos išėjo. Studija spausdinama„ The Marian" žurnale.

* **Arkiv. Juozapo Skvirecko,** Kauno Metropolito, biografijai renkama medžiaga. Ją tikimasi išleisti ryšium su šiais metais pripuolančia Ekscelencijos 80 metu sukaktimi.

ANGLIJA

* **Baltu Tarybos Londone** pirmininku šiemet išrinktas M. Bajorinas, sekretoriumi — St. Šalkauskas, vicepirmininkais latvis Reinhards ir estas Dr. Aruja, iždininku —— estas.

* **Mūsu kolonijoj gerai pažistamos** smuikininkės El. Kuprevičiūtės smuiko koncertas su dideliu pasisekimu kovo 22 d. praėjo Londone. Koncerte dalyvavo daug lietuviu ir anglu.

* **Anglijoj gyvenantieji lietuviai,** kaip praneša „Br. Lietuvis", yra dar vis terorizuojami sovietiniu agentu. Buvo Londone susekti šeši rusu agentai, kurie atvyko i Angliją sekti ir gąsdinti lietuviu. Viena iš agentu yra moteris, kuri dirba Nottinghamo ligoninéje. Kai tik agentai buvo susekti, buvo painformuota anglu policija. Lietuviai yra gavę laišku su gąsdinimais: „Primename, kad jūs esate Sovietu Sąjungos pilietis. Jūsu giminės yra Lietuvoje. Kreipkités i Sovietu pasiuntinybę jūsu repatriacijos reikalu." Su jais bendradarbiauja ir anglu komunistai. Imonėse dirbantieji lietuviai gauna laiškus ir bolševikinę literatūrą savo čekiu numeriais, kurie téra žinomi tik įmonės administracijai. Agentai policijos sekami ir lietuviams pažadama apsauga prieš komunistinius persekiojimus bei gąsdinimus.

AUSTRALIJA

Š **Architekto V. Žemkalnio** 60-ties metu sukakti gražiai paminėjo Melburno kultūros fondo skyrius. Skautai suruošė sueigą, kurioje paskaitą skaityti apie Lietuvos nepriklausomybės kovas pakvieté sukaktuvininką.

* **Australijos spaudos** pasisakymai apie naujuosius emigrantus, vadinamojo „emigracijos sekmadienio" proga, buvo teigiami. Ypač gražiai atsiliepė vietos kataliku spauda.

BELGIJA

* **Nepriklausomybės šventei** kovo 8 d. Hasselto radiofone buvo gauta lietuviška valandėlė. Ji buvo pradėta nepriklausomybės laiku Kauno radio rytmetine giesme „Dieve, laimink mūsu tėvynę, Lietuvą". Belgijos lietuviams pritaikytą žodi taré kun. J. Dėdinas, o apie Lietuvą Belgijos gyventojus plačiai supažindino flamu (olandu) kalba. Po lietuvišku melodiju valandėlė buvo baigta tautos himnu.

ITALIJA

* **Italijos Tautinio Pilietiu Komiteto** organas „Il Collegamento" isidėjo VLIKo pirm. M. Krupavičiaus nuotrauką ir atvaizdavo lietuviu kovą dėl savo laisvės. Bendrai italai Vasario 16-tosios proga parodė Lietuvai ir lietuviams daug prielankumo. Ypatingas dėmesys atkreiptas i užs. reik vicemin. Dominedó oficioze „Il Popolo" idėtą atsakymą Italijos komunistu organui „L' Unitą", kuri Italijos radiofonas gavo isakymą transliuoti visomis kalbomis net du kartus. (Viceministerio atsakymą duodame atskirai. — Red.).

* **Gen. Feder. Moteru Klubo** Amerikoje pirmininkė A. Ahlgren su kitomis to klubo narėmis buvo sustojusios Romoje, kur susitiko su minėto klubo skyriaus pirm. V. Lozoraitiene ir su nare O. Stašinskaite. Šis moteru klubas turi vienuolika milijonu nariu. Jo skyriai yra visuose kraštuose, išskyrus bolševiku okupuotus, ju yra net Afrikoje ir Indijoje. Vienas iš daugelio klubo tikslu užmegsti ryšius su viso pasaulio moterimis.

* **Lietuvio projektas kelia susidomėjimą italuose.** Tai šiomis dienomis išėjusiame Italijos Kunigu Seminariju vadovybėms skirto žurnalo „Seminarium" straipsnis, kuri išsamiai yra parašęs Šv. Kazimiero Kolegijos dvasios vadovas kun. dr. Vytautas Balčiūnas. Straipsnio autorius siūlo isteigti tarptautini seminariju vadovybėms rengti institutą, kuriame būtu teikiamas aukštas pedagoginis ir asketinis išlavinimas. Šalia popiežiu direktyvu šiuo reikalu dr. V. Balčiūnas cituoja taip ir arkivyskupo Jurgio Matulevičiaus dienoraštį. Šio lietuvio projektas, kuris prieš keleta metu buvo pasiūlytas vienoje dvasios vadu konferencijoje, sukelia vis didesni susidomėjimą bažnytiniuose sluogsniuose.

KOLUMBIJA

* **Kun. N. Saldukas,** gyvenąs Kolumbijoje, nuo sausio 10 d. yra paskirtas saleziečiu vedamos Agronomijos Mokyklos direktoriumi Ibagué mieste. Ilgesni laiką jis gyveno Kolumbijos sostinėje ir ten su dr. S. Siručiu yra isteigęs lietuviu kolonija, daug lietuviu atsikviesdami iš tremties. Bogotos lietuviai, atsidėkodami kun. Saldukui už jo nuveiktus lietuviu naudai darbus, iteiké brangiu dovanu.

* **Muzikui Z. Jonušui,** profesoriaujant Pereiros konservatorijoj, susidomėjo Cali miesto konservatorija ir pakvieté diriguoti konkursini simfonini koncertą. Čia jis laiméjo konkursą ir tuojau Cali miesto konservatorija ji pakvieté profesoriauti. Per trumpą laiką jis su savo vadovaujamu simfoniniu orkestru jau davė net 6 koncertus Cali miestе. Visa Kolumbijos spauda apie mūsu muziką atsiliepia labai gerai.

* **Dr. Totoraitienė** jau ketvirti metai sékmingai dirba Atioquios universiteto odontologijos fakultete. Kolumbijos vyriausybei pripažinus lietuviu dantu gydytoju diplomus ir suteikus visas gydytoju teises, universiteto vadovybė pakėlė ją aukštoms ir atsakingoms pareigoms. Tai nepaprastai retas atsitikimas, kad Antioquios mokslo istaigoje svetimšalis galėtu užimti tokias atsakingas pareigas.

ŠVEDIJA

* **Latviu kataliku žurnalas** „Dzimtenes Balss" (Tėviškės Balsas), leidžiamas Švedijoje, Vasario 16 proga davė vedamąji apie Lietuvą, gražiai nusakydamas mūsu praeiti, Nepriklausomybės laikus ir palinkėdamasa vėl atgauti laisvę. Straipsni užbaigia lietuvišku „Valio, Lietuvai!" Straipsnio autorius yra žymus latviu teisininkas B. Maikovskis.

VOKIETIJA

* **Vienas šveicaras** kreipėsi i PLB Šveicarijos Krašto Valdybos pirmininką inž. J. Stanku ir pasiūlė priimti pas save 2—3 ménesiams lietuvaitę iš Vokietijos. Pageidaujama, kad toji mergaitė būtu iš Vasario 16 gimnazijos ar bent lankanti kurios nors stovyklos vargo mokyklą (PLB Vok. Inform.).

VENECUELA

* **Vasario 16-tos proga** Lietuvą plačiai prisiminė stambūs Venecuelos dienraščiai „El Impulso" ir „Jornada", leidžiami Barquisimete. Tiek mūsu pavergtoji Tėvynė, tiek veikli tenykštė lietuviu kolonija tarp Venecuelos gyventoju turi daug pelnytu simpatiju.

PAJIEŠKOJIMAI

J. Bendoraitis, iš Kanados, pajieško savo broliu **Andriaus ir Petro Bendoraičiu** bei sesers **Magdalenos Bendoraitytės Žiobienės,** kilusiu iš Sarginės km., Šilavoto valsč., Marijampolės aps., švog. **Baltramiejaus Žiobos,** kilusio iš Šilavoto miestelio. Jie visi yra išvykę i Argentiną apie 1923-27 m.

Alekso ar Igno Paulausku, kilusiu iš Poteklėnu km., Ubiškės par., Telšiu apskr., i Argentiną atvykusio apie 1929-31 m. pajieško **J. Kinčius** iš Š. Amerikos.

Liudviko Jurevičiaus (Juraičio), kilusio iš Miškiniu km., Šiluvos valsč., Raseiniu apskr., Argentinon atvykusio apie 1921-22 m., pajieško jo kaimynas **K. Banevičius** iš Š. Amerikos.

Pajieškomieji arba apie juos žinantieji prašomi pranešti ju adresus „LAIKO" redakcijai.

ISIGYKITE VERTINGUS „LIETUVIU DIENU" LEIDINIUS

„Lietuviu Tautos Kelias", prof. M. Biržiška **3,00**
„Varpai skamba", St. Būdavo apysaka **2,50**
„Žemė", poezijos antalogija .. **4,00**
„Lietuviu Tautos Kelias", prof. M. Biržiška, II tomas (spaudoje) ir „Žinomieji Lietuviai", JAV pasižymėjusiu lietuviu biografinis vardynas (spaudoje).

Knygos gaunamos „LAIKO" redakcijoje ir leidykloje: „Lietuviu Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif., USA.

JUOKAI

GERBŪVIS

Bukarešto, Rumunijoje, radio pranešė, kad viename didžiu Szeged krautuviu lange galima matyti daiktai, kuriuos Bajosen Szanto buvo méginusi paslėpti, norėdama juos vėliau aukštesne kaina parduoti. Bajosen Szanto atvyko i teismą, galvą pasipuošusi šilkine skara, ir ramiai pareiškė, kad visa tai laiké kaip „garantiją senatvei". Tai viena iš blogiausiu reakcionieriu. Ji su savo vyru gyveno triju kambariu departamente, kur buvo kaip tik rasta 8 odos puspadžiai, 10 metru drobės ir 10 nauju rankšluosčiu. Teismas ją nuteisė dviems metams kalėjimo ir viso turto konfiskavimu.

LAIPSNIAI

Prieš metus laiko lenku valdžia pateiké Varšuvos „Kultūros Namu" projektą, kuris, vietoj pramatytu 32 aukštu, turės tik 30. Kodėl? Gi negalima viršyti aukščiausiojo Maskvos dangoraižio. Dabar ir kitos sovietinės sostinės turės savo dangoraižius sulig tam tikra tvarka: Pragos dangoraižis turės 28 aukštus, Sofijos — 21, Bukarešto — tik 18. O Albanijoje dangoraižiu statyba visiškai atidėta.

(Candido, 1953-4).

IŠRADIMAI

Albanu laikraštis "Zeri i Populit" praneša, kad Maskvoje pradėti statyti naujos rūšies vagonai, skirti gendančiu prekiu pervežimui. Specialus sovietu techniku itaisymas vagono viduje nuolat palaiko žemą temperatūrą, sulaikydamas tuo būdu pervežamu prekiu gedimą.

Aišku čia nereikia sumaišyti kapitalistu vagonu su šaldytuvais, kurie jau daugeli metu yra vartojami tiesiog provokaciniams tikslams.

(Cand. 1953-7).

KO DAR LAUKTI?

— Prieš ménesi laiko aš viską sutvarkiau ir parašiau testamentą, palikdamas viską tau, dūšyte!

— Labai gerai. Bet tai ko dar lauki?

Teisme

Moteris gynėja:

— Ponai prisiekusieji, aš tiek esu isitikinusi kaltinamojo nekaltumu, kad tuojau po jo išteisinimo aš pasiimu ji sau už vyrą.

Kaltinamasis:

— Prisipažistu kaltu...

Milionieriu vaikai

— Mano tėvas turi tiek pinigu, kad nežino, ką su jais daryti.

— O mano tėvas tiek turi, kad nei mama nežino, ką su jais daryti.

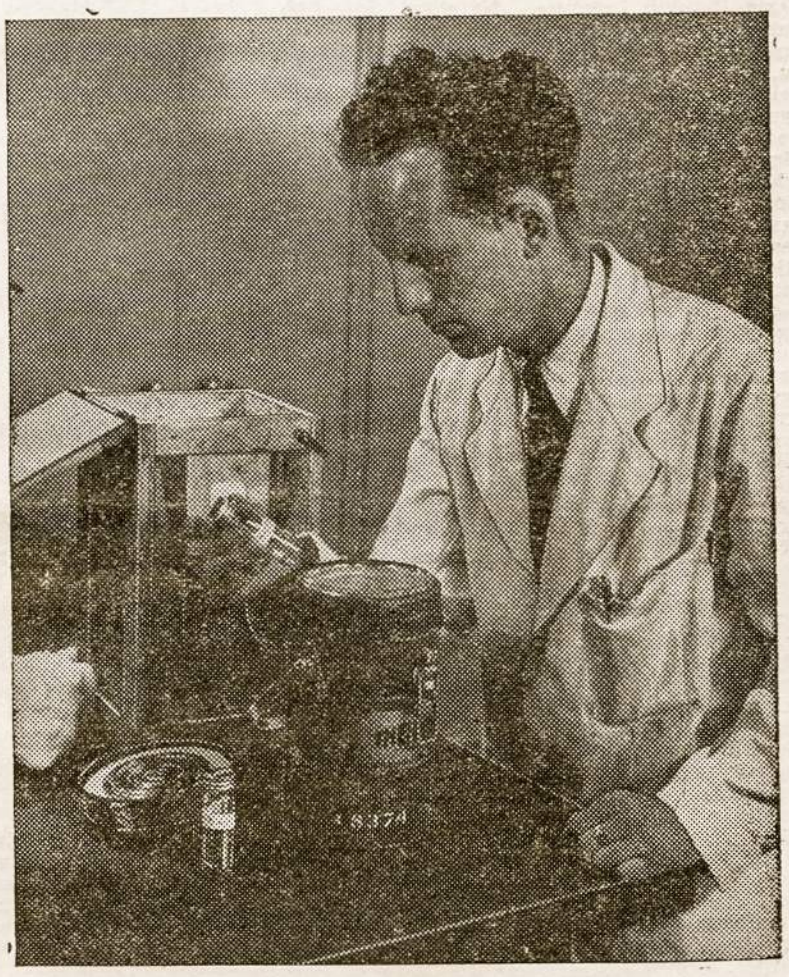

Pasaulinio Sveikatos Centro atstovas tyrinėja vaistus prieš gripą.

REIKALINGAS

vyresnio amžiaus vyras vasarvietėje (quintoje) draugystei su savininku palaikyti ir, jam nesant, namus pasaugoti.

Dél sąlygu kreiptis i **Izidoriu Stanku,** c. Lynch 3752, N. Pompeya, Bs. Aires.

RADIO TECHNIKAS
V. RAMANAUSKAS
mokslus baigęs JAV-bėse.
Dirba naujus ir taiso visokiu rūšiu radio aparatus. Parduoda išsimokėjimui.
TOLA 289, BUENOS AIRES.
T. E. 64-4154

„LAIKO" SPAUSTUVĖ

pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, ivairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.

Kreiptis:

Mendoza 2280 Avellaneda, Buenos Aires. T. E. 20-9027.

V. MAČERNIS y Cia
atlieka gelžbetonio (hormigón armado) ir visus statybos darbus greitai ir sąžiningai.
Teirautis:
JUNCAL 1258 — Buenos Aires.
T. E. 41-1859.

* **Mechanikas specialistas Antanas Pigaga** taiso siuvamas mašinas, rašomas mašinėles, patefonus, žibalines krosnis ir kt. **Kreiptis: c. Valparaiso 2245, Val. Alsina. T. E. 20-8708.**

* **ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO** lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgiu pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnuja patys šeimininkai.

* **MOTERU GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „HENRY".** Ivairiausiu madu šukavimas moderniausiomis priemonėmis. 20 metu praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: **Leandro N. Alem, 818,** Banfield.

JUOZO ŠNIPO BATU DIRBTUVĖ ir Cigarečiu Parduotuvė: Cabildo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni

o o
o **FOTOGRAFUOJU** o
o organizaciju, šeimu ir pavieniu o
o asmenu šventes bei kitus ivykius o
o Kreiptis laišku ar asmeniškai: o
o L. KANČAUSKAS, o
o Paso de Burgos 1783-Avellaneda o
o o

* **MASIOKO ir MASLAVECKO** sūraus vandens maudyklės **KAUNAS** Aguas Saladas.

KRAUTUVĖ „NARUŠIS"
Maisto produktai, gérimai ir smulkios prekės; c. **Unanue 6360, Villa** Lugano. Sav. V. NARUŠEVIČIUS.

Imprenta „LAIKAS", Mendoza 2280, Avellaneda. T. E. 20-9027.

"KNYGŲ LENTYNA"
602 HARVEY STR.
DANVILLE, ILLINOIS
U. S. A.

ATVYKSTA MARIJONU PROVINCIJOLAS

Gauta žinia, kad tuoj po Velyku iš Jungtiniu Amerikos Valstybiu i Argentiną atvyksta Marijonu Vienuolijos Provincijolas Kun. Valentinas Atkočius M.I.C. Jo kelionės tikslas aplankyti Marijonu istaigas šiame krašte, susipažinti su nuveiktais ir daromais darbais, taip pat apžiūrėti T. T. Marijonu aptarnaujamą Argentinos lietuviu koloniją. Garbingasis Svečias dalyvaus taip pat Rosario naujos bažnyčios kertinio akmens pašventinimo iškilmėse.

VELYKU NUOTAIKA LIETUVIU KOLONIJOJE

Velykos Lietuvoje buvo iprastos švęsti iškilmingai ir su tautiniu atspalviu. Didžiosios Savaitės iškilmės atliekamos su tam tikromis pamaldomis, kurias lietuviai ypatingai mėgdavo. O kiek malonumo duodavo Velyknaktis ir Prisikėlimo rytas!

Tu tradiciju laikosi ir Aušros Vartu lietuviu bažnyčia. Nors kai kuriais atžvilgiais išsiskiria iš vietinėse bažnyčiose švenčiamu pamaldu, bet lietuviu bažnyčia nori sukelti tautiškai religines mūsu Tėvynės nuotaikas ir prisiminimus. Todėl Didžiąją Savaitę tris paskutinias dienas buvo pasirengimas Velyku šventėms — rekolekcijos, kuriose dalyvavo nemažas būrys lietuviu, atvykusiu iš visu Buenos Aires apylinkiu. O Velyku ryto procesija kiekvienam lietuviui priminė jo jaunystės dienas Tėvynėje, jo švęstąsias Velykas savo parapijos bažnyčioje ir savo šeimoje. Net tie, kurie šiaip religinėms praktikoms yra gana šalti, Velykose dalyvauja savoje šventovėje, kur gali atsigauti dvasiškai ir kur gali pergyventi tai, ko seniai nėra matę, bet labai pasiilgę. Daugelis mūsu tautiečiu atliko savo katalikiška pareiga, atlikdami savo kalba ir savoje bažnyčioje velykinę išpažinti ir geriau pasiruošdami Kristaus Prisikėlimui savo sielose.

Po iškilmingu Prisikėlimo apeigu trumpą pasveikinimą ispaniškai ir lietuviškai pasaké lietuviu parapijos klebonas kun. dr. Pr. Brazys, palinkėdamas visiems linksmu Velyku ir Dievo palaimos kiekvienam atskirai bei šeimoms. Šv. Cecilijos choras, vadovaujamas p. Vac. Rymavičiaus, pagiedojo velykiniu giesmiu, kuriu Velyku džiaugsmu skambanti nuotaika ne vienam išspaudė džiaugsmo ašarą. Didžiulė lietuviška minia po iškilmingu pamaldu senu paprociu, išėję iš bažnyčios, sveikinosi vienas kitą, linkėdami prisikėlimo savo tautai ir sekančias Velykas švęsti jau prisikėlusioje Lietuvoje.

VISUOTINIS SLA ATSTOVU SUVAŽIAVIMAS

Kovo 21-22 dienomis Susivienijimas Lietuviu Argentinoje turėjo savo metini atstovu suvažiavimą. Susirinkimą atidaré SLA pirmininkas Henrikas Šimkūnas. Darbo prezidiumą sudaré P. Kučinskas, J. Ascila, V. Mulžininkas ir P. Vaiséta. Susirinkimas praėjo darbingoje nuotaikoje, pasiryžtant taip pat ir ateityje vystyti organizacijos veiklą, padidinant turimas patalpas ir pritraukiant nauju nariu. SLA valdybą sudaro: pirm. H. Šimkūnas, vicepirm. J. Každaila, sekr. J. Rastenis, vicesekr. L. Ribikauskas, ižd. J. Šutinis, ižd. pad. O. Tepferis, nariai — P. Stalioraitis, J. Gervé, V. Sajauskas, L. Kiaulėnas.

Susivienijimas Lietuviu Argentinoje savo suvažiavime nutaré duoti Kordobos 6 skyriui 17.500 pesu užmokėti už žemę. Tą sumą išmokės per šėšis metus. **Korsp.**

ATIDĖTA MOKSLO PRADŽIA

Dėl vaiku paralyžiaus ligos mokslas mokyklose šiais metais prasidės tiktai balandžio 20 d., o ne 7 d., kaip buvo anksčiau skelbta. Taip pat ir Aušros Vartu pradžios mokykloje mokslas prasidės balandžio 20 d. Mokiniai turi susirinkti tą dieną i mokyklą, o iš ten eis i bažnyčią savo naujuosius mokslo metus pradėti pamaldomis.

ANSAMBLIEČIU ŽINIAI

Balandžio 11 d. 5 val. p. p. Lietuviu Salėje, Brasil 835, Avellaneda, ivyksta visu Ansamblio nariu SUSIRINKIMAS.

Kviečiu visus be išimties dalyvauti.

A. Petravičius
Ansamblio Vadovas

AUKOS MIRUSIO ŽMONAI

A. a. Vladui Ilgakojui mirus, jo našlei Veronikai Ilgakojienei kaimynai ir pažistami suaukojo 710 pesu, nors laidojimo išlaidas buvo jau apmokėjus pati žmona, mirusio brolis Antanas Ilgakojis ir švogeris Juozas Bičkus. Aukojo šie asmenys: $ 100: J. Sankelis. Po $ 50: K. Šimkus, P. Žemaitis, K. Bukis ir N. Kibickas. $ 40: P. Krikščiūnas. $ 30: R. Šakalis. Po $ 20: M. Senušas, L. Malinauskas, M. Žitas, B. Zakarauskas, J. Kaukas, J. Ašmonas, A. Latonas, V. Šakalis ir A. Jakulis. Po $ 15: M. Monkevičius ir P. Grigas. Po $ 10: P. Alinskas, J. Šakalis, T. Lukšas, J. Morasta, S. Žaukas, S. Totoris, J. Puskenelis, A. Martinkus, E. Alasevičius, J. Venceviciu, D. Pelilyka ir P. Vimovičius.

AUKOS LIGONIUI

Nuoširdžiomis Juozo Kanapinsko, gyv. Camacua 78, Buenos Aires, ir Juozo Nakučio, gyv. Palomar, pastangomis buvo surinkta $ 562 ir iteikta Jonui Kesyliui, kuris nuo 1952 m. vasario mėn. guli Muñiz ligoninėje. Aukojo: $ 50: A. Brazaitis Po $ 30: J. Kanapinskas ir R. Miranda. $ 25: J. Nakutis. Po. $ 20: J. Laucius, F. Kuprevičius, C. Leščiuliaitis, A. Geigas, A. Židelis, E. Dominas, M. S. de Kormilev, A. Karosas, A. P. Kairiai, J. Bražėnas, T. Jasiukynas, V. Diminskas, ir Juškevičius. Po $ 15: V. Gogelis ir P. Mickevičius. P. $ 10: L. Avulis, K. Arasimavičius. P. Rudėnas, E. Bubnovas, L. Račys, Lebeda, A. Jurgelevičius, Steponaitis, Marcinkevičius, Jasiukynas ir Remeikis. P. $ 5: B. Ginietis, J. Mežinskas, A. Kamežys, A. Baltrimonaitis ir Juozas. $ 2: V. Jusaitis.

PADĖKA

Mieliems Tautiečiams Kanapinskams, Paliulioniams, Lesniauskams, Kaminskams, Noreikienei su dukra, Mykolui Kuprevičiui ir kitiems visokeriopai gelbėjusiems man ligoje, nuoširdžiai dėkoju. **Jonas Gasiūnas.**

* **Kun. J. Jakaitis M.I.C.**, Rosario Marijonu Virsininkas, lankėsi Avellanedoje naujosios bažnyčios statybos reikalais ir pakviesti lietuvius veikėjus i bažnyčios kertinio akmens pašventinimo iškilmes. Balandžio 3 d. grįžo atgal i Rosario.

* **Kun. J. Margis** Didžiosios Savaitės paskutines tris dienas vedė Berisso lietuviams rekolekcijas ir Velyku pirmąją dieną atlaiké pamaldas, giedant „Mindaugo" crorui velykines giesmes.

* **Broné Kybartaité Kačiulienė** su sūnum Kęstučiu kovo 22 d. léktuvu išskrido i Kanadą nuolatiniam apsigyvenimui. Apsigyvens pas savo seseris Toronto mieste. Kęstutis Kačiulis priklausė Lietuviu Skautu Brolijai ir pasirodydavo kaip vaidintojas Lietuviu Salės scenoje. Jis taip pat yra daug prisidėjęs, įrengiant naują „Laiko" spaustuvę bei tvarkant knygyną. Jiems tenka palinkėti laimės isikurti naujoje vietoje.

* **Kazimieras Sadukas su Ponia**, Kordobos lietuviu kolonijos darbuotojai, kovo mėn. lankėsi Buenos Airese, kur dalyvavo Susivienijimo visuotiniame atstovu suvažiavime. Ta proga, lydimi p. V. Januškevičiaus, planké Lietuviu Parapiją, Lietuviu Salę, apžiūrėjo naująją „Laiko" spaustuvę ir pasidžiaugė šio kultūrinio ir religinio lietuviu centro daroma pažanga.

* **Dr. Aleksas Zotovas** iš Kordobos buvo atvykęs dalyvauti Susivienijimo suvažiavime. Jis taip pat aplanké savo gimines ir pažistamus bei „Laiko" redakciją su spaustuve, kur atsispausdino gražiu vizitiniu kortelių.

* **Juozas Smalietis**, gyvenantis Dock Sude, Avellanedoje, iš savo darbovietės elektros bendrovės CADE už uolu ir ilgu metu darbą gavo aukso medali. Toj pat istaigoj dirba ir jo sūnus Leonas inspektoriaus pareigose.

* **Napoleonui Katinui**, turinčiam Buenos Aires miesto centre didelę dviračiu taisymo dirbtuvę, pavyko sugauti vagi ir išaiškinti visą vagiu bandą. Jam kalbant telefonu, buvo pastebėtas vagis, kuris, pasivoges keletą dalyku, pabėgo. P. Katinas pradėjo dviračiu ji vytis ir, nežiūrint, kad vagies dviratis buvo geresnis, jis vagi pavijo ir po ivairiu kliūčiu bei nuotykiu sugavo. Atitinkamos istaigos iš sugauto vagies išaiškino visą vagiu bandą.

* **Velyku atostogoms** i Mar del Platą išvyko pramonininkai K. ir inž. J. Čekanauskai, K. ir Kaz. Deveikiai, J. Sudnius su šeimomis ir kt.

* **Vladė Malelaitė ir Bernardas Survilai** po vestuviu apsigyveno naujame bute, San Juan 1425, Buenos Aires.

* **Vanda Rosita Ryliškaitė**, žinoma Colón Teatro šokėja, buvo gražiai paminėta „Lietuviu Dienose" ir „Margutyje". „L. Dienos" isidėjo dvi dideles nuotraukas. Nuotrauką isidėjo bei apraše taip pat ir „Margutis". Jos tėvelis Eduardas Ryliškis yra žinomas Argentinos lietuviu kolonijos visuomenininkas ir ilgametis Šv. Cecilijos choro narys.

* **Ernesto ir Rafaelio Paršeliu bei Henriko Povilonio** nuotrauką isidėjo čikagiškis „Laivas", pažymėdamas, kad jie mokosi Aušros Vartu mokykloje ir kad ruošiasi būti ateities lietuviu vadais. Ju tėvai p. p. Antanas ir Natalija Paršeliai ir p. Stasys Povilonis yra žymūs lietuviškos kolonijos darbuotojai ir Šv. Cecilijos choro nariai.

ŠEIMOSE

PAKRIKŠTYTI LIETUVIU BAŽNYČIOJE

Dalia Marija Dičiūtė, A. ir inž. A. Dičiu dukrelė, buvo iškilmingai pakrikštyta Aušros Vartu parapijos bažnyčioje kovo 28 d. Krikšto tėvais buvo Vladė Malelaitė Surviliené ir dr. archit. Eduardas Karanauskas.

Estera Ona Butkūtė, Elzės Gegžnaitės ir Rikardo Butku dukrelė, buvo pakrikštyta kovo 28 d. lietuviu parapijos bažnyčioje. Krikšto tėvais buvo Konstancija Gegžnaitė ir Stasys Pečiukonis.

* **A. Žilytė ir J. Sarapinas**, abu žymūs Vyčiu darbuotojai, susižiedavo.

SERGA

* **P. Čiopienė** antrą kartą paguldyta i ligoninę ir laukia operacijos. Ligoné nuo kovo 26 d. yra Rivadavia ligoninėje, 5 saléje, 5 lovoj.

* **Maryté Šulnytė**, medžio apdirbimo fabrikanto St. Šulnio dukté, turėjo apendicito operaciją. Operacija pavyko gerai ir ligoné téveliu prižiūrima pamažu sveiksta.

* **Alė Masiulytė Namikienė**, ansamblieté ir skaučiu vadové, yra susirgusi ir paguldyta Britu ligoninėje.

* **Jonas Gasiūnas**, kuriam buvo padaryta apendicito operacija, iš ligoninės jau grįžo, bet dėl bendro nusilpimo ir komplikaciju dar turi gydytis namuose. Stropioje dr. J. Mikelionio priežiūroje ligonis pamažu pradeda atgauti jėgas.

* **Veronikai Lukšytei Valiūnienei** Cataratas poliklinikoje buvo padaryta sunki akies operacija. Atrodo, kad ligonei teks dar ilgokai ligoninėje pabuvoti.

* **Vincas Žalys** gana sunkiai serga ir, gydytoju prižiūrimas, gydosi savo namuose, N. Pompeya.

MŪSU MIRUSIEJI

* **Teklė Bilaišytė Kaušilienė**, gyvenusi Patricios 1649, Bs. Aires, kovo 27 d. atsiskyré su šia žeme. Velioné buvo gimusi 1897 m. Bernotiškiu km., Tauragnu valsč., Utenos apskr. Argentinon atvyko 1927 m. Dideliam nuliūdime paliko vyrą Juozą Kaušilą, sūnu Vytautą su žmona Elida Bagdonaite Kaušiliene ir 2 metu anūku ir antrą sūnu Kazimierą, seseri Teresę Kibickienę ir pussesere Teofilę Petrauskienę Rosario mieste. Palaidota Chacarita kapinėse su religinėmis apeigomis kovo 28 d.

* **Karolis Opas**, gyvenęs Sarandi, miré kovo 29 dieną. Sekančią dieną su religinėmis apeigomis palaidotas Sarandi kapinėse. Velionis gyveno vienas.

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL
Franqueo Pagado
Concesión Nº 4289
Tarifa Reducida
Concesión Nº 4015

„EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T. E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 381833

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Pranas Garšva. — Rankraščiai taisomi
Redakcijos nuožiūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant.
KAINA: Argentinoje metams $ 30.—, pusm. $ 17.—, vienas nr. $ 1.50.
Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 3 dol.

7 de Abril 1953 — VI. METAI — Nr. 87

BERISSO

NAUJA „MINDAUGO" DR-JOS VALDYBA

Kovo 27 d. „Mindaugo" Dr-jos visuotiniame nariu susirinkime buvo išrinkta nauja valdyba 1953-tiesiems metams. Nors ir po daugelio kliūčiu bei trukdymu, dėl ko reikėjo atidėti net rinkimus véliau numatytai datai, i naująją valdybą iėjo šie asmenys: pirm. **M. Tamoliūnas**, vicepirm. — **V. Stundžia**, sekr. — **A. Mikaliūnas**, sekr. pad. — **A. Žemaitis**, ižd. — **K. Pilka**, ižd. pad. — **J. Intas**, valdybos nariai — **J. Siménas, A. Vogulis** ir **J. Talmantas**. Revizijos Komisiją sudaré: **J. Kepalas, K. Janonis** ir **J. Petronis**. Tai seni ir daug „Mindaugo" Dr-jai nusipelnę žmonės, kurie, tikimasi, draugiją ves tikru lietuviškuoju keliu. Antrasis sarašas, kuris buvo sudarytas T. Aliuko, pralaimėjo.

L. K.

* **J. Tamoliūnas ir T. Mikalauskas** serga ir yra paguldyti Eva Perón mieste „Industria de la Carne" ligoninėje.

A. a. Vladas Ilgakojis,
miręs kovo mėn. 14 d.

KORDOBA

SUSIVIENIJAS ISIGIJO ŽEMĖS

S. L. A. 6 skyrius nusipirko žemės sklypą 10x50 m. dydžio, Eufrasio Loza gatvėje, tarp Buchardo ir Garay. Vieta gana gražl ir aplinkui lietuviu gyvenama. Dabar daromas projektas statyti salę, kurioje bus galima daryti susirinkimus, minėjimus ir pasilinksminimus. Taip pat bus vietos ir lietuviškai mokyklai. Sveikintinas toks grąžus kordobiečiu pasiryžimas.

* **Dr. A. Zotovas ir p. Kazimieras Sadukas su ponia** buvo atstovais S.L.A. 6 skyriaus visuotiniame Susivienijimo suvažiavime Buenos Aires. Jis ten pas savo pažistamus praleido taip pat ir atostogas. P. p. Sadukai grįždami buvo sustoję Rosario, kur aplanké savo dukteri su žentu ir anūkais p. p. Kalainus.

* **Sebastijono ir Veronikos Priteikiu** sūnus Algirdas jau antri metai tarnauja jūrininkystės dalinyje, atlikdamas karinę tarnybą.

* **Juozo ir Bronės Vilkeliu** sūnus Aldo yra pašauktas atlikti karinę tarnybą. Jis paskirtas taip pat i jūrininkystės dalini.

* **Algimantas Tumosa**, Jono ir Stefanijos Tumosu sūnus taip pat atlieka karinę prievolę. Jis tarnauja Kordobos komendantūroje.

* **Šeštadieninė Lietuviu Mokykla** kovo 28 d. iš p. p. Bendinsku namo persikėlė i „Neptūno" patalpas, nes ta vieta daugiau lietuviu apgyventa ir vaikams lengviau susisiekti.

* **Pas p. p. Žiedonius** virš savaitės laiko viešėjosi karstu fabrikantas iš Buenos Aires p. Serafinas Sakalauskas su šeima.

M. B.

MONTEVIDEO

J. M. Ponui „Laiko" Redaktoriui,
c. Mendoza 2280, Avellaneda.

DIDŽIAI GERBIAMAS PONE REDAKTORIAU:

Neatsisakykite patalpinti savo vedamajame laikrašty, žemiau paduodama mano pareiškimą:

Šiandien patyriau, kad mano parašas figuruoja lietuviu komunistu peticijoj, kuri buvo iteikta 1947 m.

Kadangi aš esu priešinga šiai ideologijai, o taip pat nesu po taja peticija pasirašiusi, tad reiškiu savo viešą protestą už mano pavardės falsifikaciją ir kartu smerkiu toki apgaulingą veiksmą.

Su aukšta pagarba
Ona Maldutaitė-Zukauskienė
Montevideo, 1953 m. III. 18 d.

Jo Malonei
D. Gerbiamam „Laiko" Redaktoriui, c. Mendoza 2280,
Avellaneda.

D. GERBIAMAS REDAKTORIAU,

Šiuo nuolankiai prašome Tamstos neatsisakyti patalpinti savo laikrašty mūsu pareiškimą:

1947 m. i mus kreipėsi keli asmenys prašydami pasirašyti peticiją, neva tam, kad Urugvajaus valdžia leistu atvykti Lietuvos konsului. Kadangi tuo metu Montevideo Konsulo nebuvo ir mes nieko tame blogo nenujautėm, tai ir pasirašėm. Dabar paaiškėjus komunistiškom pinklėm, savo parašus atšaukiame ir apgavimą smerkiame.

Su aukšta pagarba
Julius ir Stefanija Žilinskai.
Montevideo 1953 m. kovo 17 d.

TRUMPAI

* **Čikagos dienraščio „Draugas"** Bendradarbiu Klubo nauja valdyba, pirmininku išsirinko energingąjį kun. dr. A. Jušką. Kiti valdybos nariai yra išrinkti: Ben. Babrauskas, Dona Kaminskienė, dr. Petras Mačiulis, dr. Zigmas Smilgevičius ir Pranas Gudas.

* **Brooklyne „Darbininkas"** vasario 8 d. surengė dideli koncertą, kuriame pasirodė žymiausios Lietuvos Valstybės Dramos jėgos: H. Kačinskas, A. Škėma, J. Blekaitis, Alb. Katiliūtė ir K. Vasiliauskas.

* **Kataliku laikraštis „The Tablet"** atspausdino ėjusio Lietuvos Vyriausybės, kuri 1941 m. sukilo prieš bolševikus, ministerio pirmininko pareigas prof. J. Brazaičio laišką, kuriame jis dėkoja už arkiv. Molloy paskelbtas tame pačiame laikraštyje maldas už persekiojamus tikinčiuosius už geležinės uždangos. Ta proga jis išdėsto plačiau Lietuviu Tautos tragediją po bolševikiniu jungu.

* **Bolševikai, norėdami gauti daugiau pinigu, bando naują apgavystę.** Tam tikslui jie išnaudoja Korėjoj paimtu belaisviu gimines. Pastaruoju laiku belaisviu giminės gauna iš savo šeimos nariu, esančiu belaisvėje, laiškus su prašymu, kad jiems atsiustu po 750 doleriu. Tie pinigai neva reikalingi, kad belaisviai galėtu praleisti atostogas Pietu Kinijoje. Kai kurie gal ir pasiunté kiek pinigu, bet jau tas kelia itarima, kad pirmiau iš belaisviu laiškai beveik neateidavo, o dabar rašomi tiktai prašant pinigu. Valdžios istaigos ispėjo belaisviu šeimas dėl tokiu laišku kilmės ir ju tikslu

* **Kotryna Simonaityté - Crean,** Chicagoje gimusi lietuvaitė, magistrės laipsniui gauti Amerikos Kataliku Universiteto dramos fakultete parašė veikalą apie Lietuvos teatrą. Pagrindinius jos studijos dalykus dabar spausdina lietuviu leidžiamas anglu kalba žurnalas „The Marian".

Balandžio 11 d., šeštadieni, Lietuviškos Radio Valandėlės „Lietuvos Aidai" šešeriu metu sukakties paminėjimui ir to lietuviško židinio parėmimui Šv. Cecilijos choras rengia sezono atidarymo Lietuviu Saléje, Brasil 835, Avellaneda, dideli ir gražu

VAKARĄ

Villa Lugano Lietuviu Centro vaidintoju grupė suvaidins J. Skinkio komediją „PAVOGTOJI SUŽADĖTINĖ". Be to, ivairi programa ir šeimyniškas pasilinksminimas.

Pradžia 20,30 (8,30) val.

SKUBIAI PARSIDUODA labai geromis sąlygomis ir pigus SKLYPAS lietuviu kolonijoje, Temperley (2 kvadros nuo omnib. „Cañuelas").

TEIRAUTIS PAS A. REPEČKA, c. Avellaneda 1001, Temperley.